

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2012–2015

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Petra Brandlová

**Názory pedagogů a veřejnosti na homosexualitu
a výchovu dětí homosexuálními páry**

Praha 2015

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Marie Farková

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR PART-TIME STUDIES

2012–2015

BACHELOR THESIS

Petra Brandlová

**The opinions of teachers and the public on the issue
of homosexuality and raising children
by homosexual couples**

Prague 2015

The Bachelor Thesis Work Supervisor:

PhDr. Marie Farková

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne

Petra Brandlová

.....

Poděkování

Chtěla bych velmi poděkovat PhDr. Marii Farkové za odborné vedení při zpracování bakalářské práce, za cenné připomínky a rady. Děkuji také všem respondentům, kteří se podíleli na výzkumném šetření.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá zjišťováním a popisem názorů a postojů k homosexualitě a výchově dětí homosexuálními páry a to z pohledu veřejnosti, ale také pedagogů. V části teoretické se pojednává o tabuizované problematice homosexuality, registrovaného partnerství a homoparentálních rodin. Dále se objasňují odlišnosti heterosexuálních, homosexuálních a bisexuálních jedinců, vlivy, působící na dítě, vychovávané dvěma ženami nebo dvěma muži a eventuální dopad na jeho vývoj.

V empirické části jsou zkoumány názory společnosti a pedagogů a to metodou dotazníkového šetření a rozhovorů, doslovně přepsaných z diktafonu.

Klíčová slova

Bisexualita, děti homosexuálních partnerů, heterosexuality, homosexualita, homosexuální chování, homosexuální orientace, homosexualita v dějinách, registrované partnerství.

Annotation

This thesis deals with the identification and description of the opinions and attitudes towards homosexuality and homosexual couples raising children from the perspective of the public and teachers.

The taboo issue of homosexuality, registered partnership and homoparental families is discussed in the theoretical part. The thesis explains the differences between the heterosexual, homosexual and bisexual individuals, and the matter of the influences on child raised by two women or two men and the eventual impact on the child's development are also covered. The empirical part investigates the teachers' opinions and the opinions of the society. The method used is the method of questionnaires and interviews which have been transcribed from the voice recorder.

Keywords

Bisexuality, heterosexuality, homosexuality, homosexual behavior, homosexual orientation, homosexuality in history, children of the homosexual partners, registered partnership.

OBSAH

ÚVOD	8
TEORETICKÁ ČÁST	10
1 HOMOSEXUALITA V DĚJINÁCH	10
1.1 Pravěk a přírodní národy	10
1.2 Starověk.....	11
1.3 Středověk.....	12
2 SEXUALITA A SEXUÁLNÍ ORIENTACE	14
2.1 Homosexualita	14
2.1.1 Homosexuální identifikace	15
2.1.2 Homosexuální chování	16
2.1.3 Coming out	17
2.1.4 Homofobie	20
2.2 Heterosexualita	22
2.3 Bisexualita.....	23
3 HOMOSEXUALITA U MUŽŮ A ŽEN	25
3.1 Homosexualita u mužů.....	25
3.2 Homosexualita u žen.....	26
4 REGISTROVANÉ PARTNERSTVÍ HOMOSEXUÁLNÍCH PÁRŮ	28
5 VÝCHOVA DĚTÍ HOMOSEXUÁLNÍMI PÁRY	30
PRAKTICKÁ ČÁST	32
6 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ	32
6.1 Cíl výzkumu	32
6.2 Výzkumné hypotézy	33
6.3 Dotazníkové šetření a rozhovory	33
6.4 Zpracování dat a výsledky výzkumu	34
6.5 Interpretace a diskuse výsledků	54
6.6 Analýza rozhovorů	56
ZÁVĚR	57
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	59
SEZNAM OBRÁZKŮ A GRAFŮ	61
SEZNAM PŘÍLOH	62
PŘÍLOHY	I

ÚVOD

Téma, o kterém se v této práci pojednává, je aktuální, celosvětově známé a velmi diskutabilní. I přes to všechno se o něm tak málo dočteme. Nabízí se otázka proč? Zdáli je to tím, že se o něm lidé bojí mluvit a psát, nebo je to proto, že nejsou k dispozici jasně daná fakta, o která bychom se mohli opírat? Jedno je však jisté, a sice že na tuto věc nemá veřejnost jednotný názor. Pokud zmíníme slovo homosexualita, je pravděpodobné, že v této době se již společnost neodvrátí zády a bude schopna otevřeně o této skutečnosti diskutovat. Existují lidé, kteří vnímají osoby s odlišnou sexuální orientací naprosto běžně a normálně a homosexuály neodsuzují, a jsou naopak lidé, kteří takto orientované jedince nechápou a ani pochopit nechtějí. Argumentují tím, že je to proti přírodě, brzdí evoluci nebo také tím, že homosexuálové nemohou tvořit plnohodnotný pár. Tyto odlišné názory by lidé, a především stejnopohlavně orientované osoby měli chápat, jelikož každý jsme jinak vychovaní, vyrůstáme a žijeme v jiném prostředí, v jiné společnosti, vyznáváme určitou víru nebo nevěříme vůbec, a hlavně každý má právo na svůj vlastní názor. Jedno je však jisté. Homosexualita je fenomén, který neodmyslitelně tvoří součást života, byť se nás a našich blízkých nemusí ani přímo týkat. Ve svém okolí jistě máme osoby, které pociťují náklonnost ke stejnému pohlaví, my to o nich ani nemusíme vědět, jelikož mohou mít dobré vzdělání, vystupování i úroveň a o své orientaci nemají potřebu s nikým mluvit. Mohou se za ni také stydět nebo mají pouze obavu, že pokud vyjde pravda najevo, přijdou o své přátele a nikdo s nimi nebude mít zájem komunikovat, i přestože by si rozuměli a měli si co říct.

Cílem je zjistit názory a postoje společnosti a nastínit čtenáři co nejpřesnější představu o tom, že i tito lidé mají svůj život, rodinu a zájmy a že si téměř vždy musí projít trnitou cestou. Stává se, že mnohdy o tom musí přesvědčovat i členy své vlastní rodiny a dokazovat tak, že kvůli tomu přece nejsou špatní a nezodpovědní lidé, kteří touží být pouze středem pozornosti.

V empirické části je ke zjišťování zvolena metoda dotazníkového šetření, jež je vyhodnocováno za pomoci přehledných výsečových grafů. Součástí výzkumu jsou dále rozhovory, které jsou doslovně přepsány a umístěny v přílohách. Jedná se o rozhovory provedené se čtyřmi homosexuálními jedinci, a to proto, aby bylo možné na tuto záležitost nahlédnout také jejich očima.

Jelikož je tato práce zaměřena na názory pedagogů a společnosti na homosexualitu a homoparentální rodiny, je proto oslovena široká veřejnost, a sice lidé

z různých profesních odvětví a učitelé z mateřských, základních a středních škol, protože byt' se to na první pohled nezdá, jich se tato problematika také týká. Je důležité, aby zkušený a kvalitní pedagog uměl podat jasnou a uspokojivou odpověď, pokud se dítě zeptá, proč jeho spolužák má dvě matky nebo dva otce.

V závěru této práce se pojednává o výsledcích výzkumu, který zjišťuje, jaký náhled na toto téma má široká veřejnost a pedagogové, zda jsou připraveni respektovat registrované partnerství, svěřování dětí lesbičkám a gayům a zdali o to vůbec stojí.

TEORETICKÁ ČÁST

1 HOMOSEXUALITA V DĚJINÁCH

O homosexualitě lze tvrdit, že je stejně stará jako lidstvo samo, pouze se její vnímání lišilo v různých dobách i kulturách. Stejně tak, jako se postupně vyvíjela civilizace, vyvíjel se i pohled na homosexuálně orientované osoby a homosexualitu jako takovou. Společenské názory se lišily od úplné homofobie až po pozitivní vnímání, či dokonce uctívání.

„S poměrně velkou jistotou můžeme tvrdit, že lidé se chovali jak heterosexuálně, tak homosexuálně ve všech dobách a kulturách, a že podíl lidí s homosexuálními a heterosexuálními dispozicemi se příliš nemění v souvislosti s rozmístěním v čase a prostoru. Rozdíl v jednotlivých historických obdobích a kulturách spočívá tedy pouze v tom, do jaké míry byla nebo nebyla daná společnost heterosexuálně normativní. Informace o jednotlivých historických obdobích nám často chybí nebo jsou značně zkreslené heterosexuálními normami naší a západní kultury.“
(Ondrisová, 2002, s. 166)

1.1 Pravěk a přírodní národy

O homosexuální orientaci a homosexuálním chování v pravěku není příliš informací k dispozici. A pokud ano, jedná se převážně o snůšku úvah a domněnek, které nejsou ověřeny. I přesto jsou ovšem zaznamenány různé jevy, které poukazují na to, že existenci homosexuálně orientovaných jedinců nelze vyloučit. Například určité malby, nalezené v jeskyních našich pravěkých předků zobrazovaly činnosti, podobající se homosexuálnímu chování. Ovšem ne každé homosexuální chování se musí považovat za důsledek homosexuální orientace. V této době byly středem zájmu ženy, kterým se věnovala velká pozornost. Tvořily se o nich malby na stěnách a různé sochy, zobrazující ženu a její ženské tvary. (Morus, 2007, s. 9)

Vztah přírodních národů k homosexualitě byl možný porovnat s homosexualitou v pravěku, a to z toho důvodu, že přírodní národy žily podobným způsobem života jako naši pravěcí předci. Lidé z těchto národů zachovávali stejné tradice a zvyky, a to i po stránce sexuální po celá tisíciletí.

V tomto období bylo homosexuální chování běžné a bylo spojováno s různými slavnostními akty. Tyto rituály byly prováděny například v Amazonii, na území Nové Guiney a v Melanésii. „U řady melanéských kmenů panuje názor, že matka sice přivede chlapce na svět, ale teprve nějaký muž mu může dodat dostatek potřebného semene. Tak se podle této víry paradoxně teprve homosexuálním stykem stává z chlapce muž!“ (Fanel, 2000, s. 28).

Dalo by se tedy říct, že tento akt byl dokonce nezbytně nutný k udržení kmene, i přestože si velmi dlouhou dobu odborná veřejnost myslela, že v těchto dobách byla homosexuální orientace a homosexuální chování zvrácené, nepřipustné a téměř se tam nevyskytovalo, nicméně toto stejnopohlavní jednání bylo, či dokonce stále je součástí sociálního života a týká se všech členů daného kmene, což ale neznamená, že by všichni byli stejnopohlavně citově zaměřeni.

Janošová píše, že „mnohé přírodní kmeny žijící v oblasti Melanésie umožňují svým příslušníkům v průběhu života navazovat sexuální vztahy s oběma pohlavími. U sambijského společenství existuje nařízení, podle něhož jsou muži povinni prožít heterosexuální i homosexuální vztahy, aby měli možnost porovnání obojího. Ačkoliv zde není homosexuální životní styl oceňován tolik jako varianta heterosexuální, nemá bisexuální chování jedině vliv na jeho společenský status ani na jeho sebehodnocení.“ (Janošová, 2000, s. 36)

1.2 Starověk

Starověké výzkumy a záznamy, které se týkají homosexuality, se vyznačují tím, že skoro všechny hovoří o homosexuálním jednání a o určitých praktikách či zvyklostech zejména u mužů. Fakt, že se téměř nikde nejedná o homosexualitu jako o celoživotní sexuální orientaci jedině, je důležité mít na paměti i při posuzování starověkých etických předpisů. Je to proto, že se v té době nepředpokládalo, že by lidé mohli být takto neměnně konstituováni a že by mohli být stejnopohlavně orientováni bez vlastního rozhodnutí. (Janošová, 2000, s. 35)

Nejtolerantnější bylo starověké Řecko, kde byl styk muže s mužem nebo mladším mužem (efébem) tolerován, naopak s mladými ženami nebyly sexuální poměry tak časté. Dalo by se tedy říct, že situace byla opačná, než je nyní. Široká veřejnost více akceptuje homosexuální ženy než muže, ne jako naši předci. Ti upřednostňovali muže a akceptovali jejich milostné vztahy s jinými muži. O mladé

gaye se velmi dobře starali, a to tak že starší muž poskytoval mladšímu ubytování, ošacení i stravu. Ženy neměly téměř žádná práva. Ty se měly starat o rodinu, domácnost a rodit zdravé a pěkné děti.

Stejně tak ani milostné vztahy mezi dvěma ženami nebyly podporovány a akceptovány. I přesto je znám případ výjimečné ženy, která kvůli nešťastné lásce k dívce skočila do moře. Touto ženou je básnířka Sapfó, jež vedla školu na ostrově Lesbos, podle kterého vznikl název lesba, lesbička. Sapfó se stala symbolem ženské homosexuality.

Jiný přístup k homosexualitě měli Římané. Ti ji tolerovali, ale nebyla již tolik podporována. *„Homosexualita platila za řecký mrav. Byla beztrestná, ale pravého Římana nevhodná“.* (Morus, 2007, s. 44)

Stejně tak, jako jsou dnes zvyklosti v jednotlivých státech odlišné, tomu bylo i ve starověku. Vztah společnosti k homosexualitě v Římě nebyl tak otevřený jako v Řecku. Nicméně neexistovaly žádné zákony, které by ji zakazovaly. I v římské společnosti se našli jedinci, kteří udržovali homosexuální poměry. Například slavný císař Caligula miloval různé sexuální praktiky, včetně milostných aktů s jinými muži či chlapci. Ve skutečnosti ale jediným uznávaným mužem, kterému bylo homosexuální chování schvalováno, byl císař Hadrian. Netajil se tím, že je gay, a přesto ho národ uznával. Byl tolik oblíbený, jelikož právě on přinesl Římu mír. (Lepková, 2013)

1.3 Středověk

V tomto období je zaznamenán nárůst vlivu Bible. Tím, že byla společností různě vykládána, lišily se i názory na homosexualitu. Obecně lze ovšem říct, že veřejnost již k této problematice nebyla tolik otevřena jako ve starověku. Homosexualita byla nazývána sodomií, a dokonce se proti ní začalo tvrdě bojovat, často za ni i trestat smrtí. *„Nebudeš obcovat s mužem jako se ženou. Je to ohavnost.“* (Bible, Starý zákon, Leviticus, kapitola 18, verš 22)

S nástupem křesťanství ve středověku platilo, že nejdůležitější je záležitost věrouky, ale intimní život se tamním ideálům přizpůsoboval velmi pomalu. V této době bylo možné nalézt velmi málo tolerantních církevních pedagogů. Ten, který se homosexuálně orientovaných jedinců zastával, byl Jan Zlatoústý. Odsuzoval ty, pro které bylo tělesné uspokojení důležitější než citový vztah. (Janošová, 2000, s. 44)

I přestože homosexualita nebyla ve středověku podporována, neznamená to, že by se homosexuální jedinci nevyskytovali. Postupem času se začaly zřizovat domy s erotickými službami. Mezi tyto služby patřily také služby homosexuální, které byly prováděny muži, takzvanými prostitutky. Tyto domy začaly být postupem času oblíbenější než klasické nevěstince. Více zde působili homosexuální muži, ovšem výjimkou nebyly ani ženy. U žen se více vyskytovalo kuplířství, kdy byly lesbické ženy dohazovány jiným ženám pro pobavení. (Fanel, 2000, s. 103)

O homosexualitě v Čechách je zachována první zmínka teprve z roku 1353. V tomto roce byl vydán Karolínský trestní kodex, podle kterého mělo být tvrdě potrestáno veškeré homosexuální chování. Tento kodex vydal Karel IV. (Brzek, Pondělíčková, 1992, s. 111).

2 SEXUALITA A SEXUÁLNÍ ORIENTACE

Sexualita je důležitou a podstatnou součástí života. Velmi ovlivňuje citění, chování, jednání, sociální vztahy, ale i osobní štěstí jedince.

„Sexualita znamená mnohem víc než jen fyzické vzrušení a orgasmus. S lidskou sexualitou je spjata schopnost cítit lásku, mít rád druhého člověka, prožívat citovou blízkost s jinou osobou, být nějaké ženě nebo muži vášnivě oddán. Sexualita stojí u jádra této obdivuhodné lidské zkušenosti, zamilování – být okouzlen krásou někoho jiného a být vytažen jakoby ze sebe, přilnout k druhé lidské bytosti tak silně, že pak začínáte měřit svůj život podle toho, co je dobré pro druhého, nikoliv pro vás.“
(Helminiak, 2007, s. 21)

Sexuální orientace označuje vrozenou a trvalou preferenci osob určitého pohlaví, a to jak po stránce citové, tak i té sexuální. Sexuální orientaci si jedinec nevolí, ta je z určité části dána biologickými predispozicemi. Můžeme ji dělit na heterosexuální, homosexuální a bisexuální, a to podle toho, jaké pohlaví je upřednostňováno.

Názory společnosti na sexuální orientaci mohou být různé. Existují lidé, pro které je tato problematika celkem složitá, a to z toho důvodu, že byli vychováni v době, kdy byla uznávána pouze heterosexuality a odchylky od této normy byly nežádoucí a zvrácené. Byla to doba, ve které nebyla přípustná jiná varianta než soužití ženy a muže. Nebylo to proto, že by jiné sexuální preference neexistovaly. Lidé s odlišnou orientací nechtěli být společností odsouzeni, proto své city skrývali a zakládali heteroparentální rodiny. Postupem času si lidé začali uvědomovat, že sexuální orientaci nelze ovlivnit, a vlna tolerance a pochopení se začala pomalu, ale jistě dostavovat.

2.1 Homosexualita

Téma homosexuality je velice široké a dělí společnost na dvě skupiny. Jedna, která ji neuznává a tvrdí, že homosexuálové jsou nemocní lidé, kteří by se měli léčit nebo alespoň potlačit tuto úchylnou potřebu a naopak lidé, kteří respektují odlišné sexuální citění od té většinové a s touto minoritní populací nemají problém.

V roce 1973 byla lidská homosexualita vyjmuta ze seznamu duševních poruch u Americké psychiatrické společnosti, čehož dosáhla americká aktivní komunita. Po

necelých dvaceti letech, a to v roce 1992, nastalo vyjmutí z mezinárodní klasifikace nemocí Světovou zdravotnickou organizací a začala se považovat za vrozený a neměnný stav, který je přeměnou neboli variací lidské sexuální orientace.

„Homosexualitou rozumíme trvalou citovou a erotickou preferenci osob stejného pohlaví. Je to celoživotní, neměnný a nezvolený stav, charakterizovaný tím, že jeho nositel je pohlavně přitahován a vzrušován převážně či výlučně osobami stejného pohlaví.“ (Brzek, Pondělíčková, 1992, s. 19)

„Homosexualita je záležitost, která se dotýká osobně, blízce nebo vzdáleněji všech lidí. Zdaleka ne drtivá většina populace si je po celý život jistá svým heterosexuálním zaměřením a sexuálními tendencemi.“ (Janošová, 2000, s. 13)

Tato sexuální preference se vyskytuje u žen i u mužů. U žen je užíván termín lesby nebo lesbičky a u mužů homosexuálové či gayové. Tyto názvy se již nepovažují za hanlivé či urážlivé a jsou společností tolerovány. Naopak s hanlivými výrazy jako jsou mimo jiné “teplouš” nebo “homouš“, se můžeme setkat téměř kdekoli. V domácnostech, v zaměstnání, na různých společenských akcích a především ve školách, kde informovanost o této problematice je poměrně nízká. Právě zde můžeme narazit na děti, procházející obdobím puberty, ale také na děti mladší, které se často dopouštějí nežádoucího chování, jako je například vysmívání, ponižování a šikana. Jedná-li se o homofobní projevy namířené proti jedinci homosexuálně orientovanému nebo jedinci, vyrůstajícímu v homoparentální rodině, může zanechat toto chování v mladém člověku špatné vzpomínky a zkušenosti, zvláště pokud se s homofobií setkává na tak důležitém místě, jako je školní prostředí.

„Pokud tomu školy nevěnují pozornost, může se snadno stát, že homofobie přeroste v otevřené ubližování lidem, kteří jsou podle homofobních předpokladů jiní. Takovými lidmi jsou dívky a chlapci, kteří nejsou heterosexuální (již si to uvědomili, či si to právě uvědomují, a okolí to o nich ví), nebo dívky a chlapci, kteří mají v rodině či mezi svými blízkými přáteli ne-heterosexuálního člověka, nebo dívky a chlapci, kteří svým chováním či svým vzhledem nepůsobí zcela femininně či maskulinně, a proto se stereotypně předpokládá, že jsou homosexuální“. (Smetáčková, Braun, 2009, s. 39)

2.1.1 Homosexuální identifikace

Sexuální identifikace znamená vlastní sebepojetí jedince. Určuje, za koho se člověk považuje a kým se cítí být. Na základě tohoto sebepojetí staví jedinec své další

etapy života a to jak hledání partnera či partnerky, zakládání rodin a podobně. Velkou roli také hraje přístup veřejnosti, který se postupem času mění od úplné homofobie k postupné toleranci. (Janošová, 2000, s. 16)

Může se zdát, že sexuální orientace u každého člověka je snadno rozpoznatelná. Předpokládá se, že každý jednoduše pozná, jestli se vnitřně cítí být ženou nebo mužem. U homosexuálů to tak jednoduché není. Určitá část takto orientovaných osob žije celý život s osobou opačného pohlaví, a to protože si svou preferenci neuvědomují nebo se s ní nechtějí smířit. Mohou uzavírat sňatky, zakládat rodiny nebo vyhledávat obě pohlaví, aby se skutečně přesvědčili o tom, že jejich citové i sexuální potřeby uspokojí pouze homosexuální vztah.

Homosexuální identifikace může tedy znamenat přijetí své určité sexuální orientace.

2.1.2 Homosexuální chování

Jedná se o projevy sexuální orientace osob. Homosexuální chování není totéž, co homosexuální orientace. Homosexuálně se mohou chovat osoby s heterosexuální orientací a naopak.

„Ne každé homosexuální chování je motivováno odlišnou sexuální orientací. Platí to například o náhradních homosexuálních stycích vězňů. Rovněž homosexuální prostituci často provozují muži a ženy, kteří sami jsou orientováni heterosexuálně. Konečně ne každý homosexuálně orientovaný jedinec se také homosexuálně chová.“ (Zvěřina, 2003, s. 120)

Velká část odborníků je přesvědčena, že různé sexuální experimenty, pokud ovšem jde o experimentování chtěné oběma jedinci, neovlivňují sexuální orientaci. Ta vzniká již v období prenatálního vývoje a nelze ji ovlivnit po celý život. Někteří sexuologové dokonce považují tyto experimenty za lepší a zajímavější zážitek, než je například masturbace či nekvalitní poměr ženy a muže. Jiné je to samozřejmě v případě, kdy se jedná o násilný čin, který není z jedné strany dobrovolný. Zde by nešlo o experiment, ale o znásilnění nebo zneužití a znamenalo by to velké riziko zhoršení duševního stavu jedince a možné celoživotní následky v podobě strachu, stresu a úzkostí. (Janošová, 2000, s. 15)

Pokud se však naleznou heterosexuálně zaměřené osoby, které v těchto experimentech najdou zalíbení a homosexuální styky vyhledávají častěji než styky

s osobami opačného pohlaví, nestali se okamžitě homosexuálně orientovanými, ale objevili v sobě skrytou homosexualitu. (Brzek, Pondělíčková, 1992, s. 21)

2.1.3 Coming out

Coming outem se rozumí období, kterým prochází každý člověk bez ohledu na sexuální orientaci. Nejvíce je však coming out probírán v souvislosti s osobami homosexuálně orientovanými.

Tento pojem pochází z anglického come out, což znamená „ukázat“ nebo „vyjít najevo“. Jde o sebeuvědomění, odhalení skutečné vlastní sexuální orientace a schopnost přiznat ji svému okolí, především rodičům a přátelům. V podstatě to znamená konec skrývání a zatajování své homosexuální orientace a smíření se s někdy také velmi nepříjemnými názory na homosexualitu. Je to proces, kdy homosexuální jedinec přestane tvořit umělý a nepravdivý obraz své osoby a začne žít v souladu se svými skutečnými potřebami a city. (Braun, 2003)

Homosexuálové by měli počítat také s tím, že komukoliv tuto skutečnost prozradí, bude zpočátku překvapený a jeho reakce nemusí odpovídat reakci očekávané. Je možné, že někteří to přijmou bez problému a jiní budou v šoku a potrvá jim, než informaci vstřebají a smíří se s ní. Je velmi důležité, aby se homosexuálně orientované osoby dobře rozhodly, komu a jak své tajemství svěří a jak detailně budou zacházet do svého soukromí. Není totiž nutné říkat o svých erotických preferencích vše, naopak zbytečné vyprávění soukromých záležitostí nepřináší dobro. Také však není správné zatajovat svou homosexuální orientaci moc dlouho. Poté již záleží na okolí, jak k tomu přistoupí. Nejhůře se zřejmě tato skutečnost sděluje rodičům, ti reagují různě. V tom lepším případě pouze mlčí, berou to na vědomí, ale nechtějí o tom dále mluvit. (Nedbálková, 2007, s. 16-20)

Janošová zmiňuje, že jedním z důvodů, proč někteří procházejí procesem těžkého a problémového sebepojetí, je ten, že společnost se stále staví k homosexualitě celkem negativně. Právě v této době, kdy si gay či lesbička uvědomují své odlišnosti, mohou být rodiče ti, kdo pochopí, porozumí a pomůžou. A to i přesto, že to pro ně nemusí být vůbec snadné. Jich se coming out jejich dítěte týká také. (Janošová, 2000, s. 21). Každý rodič má vidinu dobré budoucnosti svých potomků. Představuje si vhodného partnera či partnerku pro své dítě a počítá s příchodem vnoučat. Právě v období coming outu dítěte pocítují zklamání, někdy

také zradu. Jsou nuceni přehodnotit své představy a smířit se s tím, že budoucnost bude zřejmě úplně jiná. A ne každý rodič je schopen homosexualitu svého dítěte přijmout. Rodiče mohou napadat i jiné důvody, než jsou vnoučata. Nedbáková poukazuje na negativní reakce rodičů, které jsou spojovány s různými předsudky. Například argumentují tím, že homosexuálové jsou velmi promiskuitní, často navštěvují večírky a jiné zábavné akce, nežijí slušně a bývají HIV pozitivní. Většinou se s homosexualitou svého potomka však srovnají, a pokud ne, může velmi pomoci odborník či odborná literatura. (2007, s. 21)

V průběhu coming outu přijde doba, kdy se homosexuální jedinec potřebuje někomu svěřit. Nechce zůstat na tuto záležitost sám, a tak hledá, komu by své obavy a pocity sdělil. Tato potřeba je naprosto v pořádku, ale daný jedinec musí očekávat kladnou odezvu nebo také zápornou. Ta kladná může jedinci dodat sebevědomí a kuráž, naopak ta záporná jej srazí na kolena a vrátí o velký kus v tomto procesu zpátky, což nemusí každý homosexuál psychicky unést. Již několik špatných průběhů coming outu skončilo sebevraždou. Bohužel není žádný jasně daný návod, jak snadno projít tímto obdobím. (Procházka, 2002, s. 13)

Braun popisuje základní fáze coming outu:

- Precoming out – homosexuálové si již uvědomují jisté odlišnosti, stále je však nedokáží definovat.
- Vlastní coming out – objevení své homosexuální orientace, jedinec již pochopil, že se jedná o preferenci osob stejného pohlaví. Nejdříve si tuto skutečnost nechce připustit, později zjišťuje, že je marné pokoušet se ji měnit. V této fázi dochází nejčastěji ke svěřeni se blízkým.
- Fáze explorační – v této fázi se jedinec seznamuje s osobami stejného pohlaví a navozuje s nimi první citové a sexuální kontakty.
- Fáze partnerství – hledání trvalého partnerského vztahu, potřeba lásky a porozumění převažuje nad pouhými sexuálními styky a experimentováním.
- Fáze integrace – homosexuální jedinec si musí ujasnit, kým ve skutečnosti je a jaké má v životě priority. Jako součást svého života musí přijmout také svou sexuální orientaci. (2003)

Sexuální orientace nezraje u každého člověka stejně dlouhou dobu. Někteří odborníci se domnívají, že průběh uvědomování si své homosexuální orientace je pomalejší u žen, a to protože ženy touží po potomstvu a těší se z mateřství. Ohledně této teorie byly prováděny různé výzkumy. Například jeden, který byl realizován v České republice, poukazuje na fakt, že uvědomování si homosexuálního zaměření

u žen probíhá mezi 15. – 25. rokem. Vyskytují se ovšem i případy, kdy dojde k uvědomění v pozdější době, třeba i po 35. nebo 40. roce. (Janošová, 2000, s. 20)

Další zajímavý výzkum byl prováděn již v roce 1989 ve Spojených státech amerických. Ten se zabýval působením blízkého okolí na průběh coming outu u mladých mužů a hodnotil jej. Byl zjišťován především přístup rodiny, ale také vnímání celé této problematiky společností, ve které konkrétní homosexuální jedinci vyrůstali a žili. Všechny tyto aspekty mají vliv na celý proces sebepřijetí jedince. Vztah odlišné sexuální orientace a suicidálního jednání byl posuzován podle výsledků dotazníkového šetření, kterého se zúčastnilo 52 mužů z různých sdružení pro homosexuály a 56 mužů z široké veřejnosti. Z celého počtu dotazovaných homosexuálních mužů se k sebevražedným úmyslům přiznalo 55 % jedinců. To znamená, že ze 108 lidí zhruba 59 z nich procházelo depresemi a pomyslelo na smrt. Bylo zjištěno, že šlo převážně o osoby z nefunkčních rodin, kde se vyskytoval alkoholismus nebo psychické týrání. Také se jednalo o muže z etnických menšin a muže, kteří žili ve společnosti s odmítavými názory. Naopak téměř vůbec o sebevraždě neuvažovali gayové vyznávající určitou víru nebo gayové z věřících rodin. 20 % dotazovaných homosexuálů spojovalo tyto myšlenky s depresemi a úzkostnými stavy, kterými procházeli v období coming outu, a potřebovali cítit pochopení a podporu, nikoliv odmítání a odsuzování. Velká část jedinců, kteří chtěli spáchat sebevraždu nebo o tom uvažovali, prošli procesem uvědomění, ale již hůře se jim s jejich homosexuální orientací ztotožňovalo. (Janošová, 2000, s. 22-23)

Janošová dále podotýká, že velkému tlaku musí čelit homosexuálové, kteří žijí na vesnici. Lidé jsou tam okamžitě středem pozornosti, pokud jsou něčím odlišní. Ve městech s větším počtem obyvatelstva je to snadnější, jelikož tam lidé žijí ve větší anonymitě a s podporou a pochopením lidí stejně sexuálně zaměřených. Míra homofobie tudíž není tolik vysoká, protože tolerantní lidé vnímají homosexualitu jako jev neobvyklý, ale zároveň jako něco, s čím je nutné počítat a připravit se na to. K tomu, aby společnost byla tolerantnější, může velmi pomoci informovanost. Informovaní lidé častěji bývají schopni lépe přijmout různé odlišnosti, mezi které patří i homosexualita. (2000, s. 23)

Je jasné, že žádný člověk není nadšený, když si uvědomí svou homosexualitu. V dřívějších dobách se odborníci z řad psychologie a sexuologie velice často setkávali s homosexuály, kteří požadovali vyléčení či napravení tohoto stavu. Samozřejmě, že byli těmito odborníky odmítáni, jelikož homosexualita je jev daný a neléčitelný. (Brzek, Pondělíčková, 1992, s. 7, 23)

2.1.4 Homofobie

Být v určitých ohledech odlišný než majoritní skupina může být někdy pro lidi znevýhodňující. Okolí si všimne každého rozdílu, ať už se jedná o barvu pleti, tělesné postižení nebo sexuální orientaci. Jakákoliv odchylka poutá pozornost společnosti, ovšem ne vždy jde o pozornost pozitivní. Mohou nastat situace, kdy znamenají některé odchylky jisté výhody, avšak většinou je to opačně. Obzvláště v pospolitosti dětí a mládeže, kde každý, kdo je nějakým způsobem jiný, není normální. Je „divný“.

Homofobie představuje strach a nenávistné pocity, související s odlišnou sexuální orientací, než je heterosexuality. Odmítání a odsuzování jsou především jedinci homosexuálně zaměřeni. Z této definice lze jednoduše dojít k závěru, že homofobie je nebezpečný jev, jenž může vyústit v nebezpečné chování, jako je například výsměch či šikana. V tomto případě se jedná o šikanu homofobní, která je namířena proti homosexuálním a homosexuálně vypadajícím jedincům či jedincům žijícím v homoparentální rodině. Příčinou homofobie je v první řadě přesvědčení, že jedinou správnou variantou je heterosexuality a veškeré odchylky znamenají porušení genderového řádu, základem kterého je feminní chování ženy a maskulinní chování muže. Nikoliv naopak. (Smetáčková, Braun, 2009, s. 12-17)

Výskyt homofobního chování v různých zemích vždy úzce souvisí s politickým radikalismem v té dané zemi. Čím více je společnost tolerantní, tím nižší míra homofobie se tam vyskytuje. I přesto se lze s homofobií setkat i v těch nejtolerantnějších společnostech, jelikož někteří lidé stále nedokáží pochopit a přijmout odlišnosti menšinových skupin. (Zvěřina, 2003, s. 123)

Je možné tedy s jistotou tvrdit, že v každé zemi se objevuje jiný rozsah homofobního chování. Jistou roli zde má víra, informovanost a vzdělanost i zvyklosti dané společnosti.

Homofobní chování může mít různé podoby. Jedná se o verbální i neverbální projevy, které směřují proti jedinci homosexuálně orientovanému nebo proti jedinci, v jehož blízkosti se homosexuálně zaměřená osoba vyskytuje. K homofobním útokům patří mimo jiné zesměšňující obrázky, urážlivé poznámky či anekdoty a v neposlední řadě vydírání, vyhrožování, fyzické napadání nebo sexuální násilí.

Velice často se s těmito útoky setkávají lidé, kteří pouze působí homosexuálně, avšak jejich sexualita je zaměřena na osoby opačného pohlaví. Jsou to především dívky vyznačující se chlapeckým stylem oblékání a chlapci například drobných postav,

jemných rysů a podobně. Mnohdy lidé zařazují ostatní do homosexuální skupiny neoprávněně, například poznámkou „on je teplý, protože má růžový svetr“.

Homofobie ve školním prostředí

S homofobním chováním se lidé mohou setkat téměř všude. Velký problém ovšem nastává, setká-li se mladý člověk s nenávisnými projevy a odsuzováním ve školním prostředí. Dospívající jedinci, procházející homosexuální identifikací, ale také děti ze stejnopohlavních rodin jsou velmi často vystaveni negativní pozornosti ostatních a s touto pozorností se těžko vyrovnávají. Pokud se s homofobní šikanou ve škole setkávají často nebo pravidelně, může to ovlivnit celé dětství a dospívání jedince. Je pochopitelné, že děti, kterým bývá ve školním prostředí ubližováno, navštěvují školu s odporem, bývají zakřiknuté nebo zastrašené a mívají nízké sebevědomí.

Školní prostředí by mělo být místem, kam děti docházejí rády, cítí se tam dobře a bezpečně. Dobré a klidné vztahy by měly být jak mezi žáky, tak mezi žáky a pedagogy. Bohužel je toto místo spíše prostředím, ve kterém často dochází mezi dětmi k hádkám, vysmívání a šikaně. Včetně šikany homofobní. Pokud je atmosféra ve škole napjatá, mohou vznikat komplikace, které mají vliv i na kvalitu výuky. Zde by měl sehrát roli informovaný pedagog, kterému děti důvěřují a spoléhají se na jeho včasný zásah.

Pedagogové jsou s problematikou šikany obeznámeni, avšak mnohdy neví, jak ji v žákovských kolektivech poznat a řešit. Jedná-li se o šikanu homofobní, jsou nejistí mnohem více. V této době se často setkáváme s pedagogy, kteří tuto záležitost ignorují a zlehčují. Téma sexuality je pro ně nevhodné či vyloučené a také zpravidla neví, jak v konkrétních situacích reagovat. Proto homofobní poznámky či vtipy přehlížejí a mlčí. Málokdo se pozastaví a věnuje čas tomu, aby s žáky na toto téma diskutoval a vysvětlil jim, jak to ve skutečnosti s lidskou sexualitou a homosexualitou je. Možná právě tento přístup by mnohé vyřešil a situace ve třídě či škole by se zlepšila. Pakliže to budou učitelé přehlížet, či dokonce s humorem komentovat, bude to žáky přesvědčovat o tom, že jednají správně a jejich chování je naprosto v pořádku. (Smetáčková, Braun, 2009, s. 14-16)

Je hodně důvodů, proč by měla školská zařízení předcházet homofobnímu chování. Nejdůležitějším z nich je přátelská atmosféra, kterou utváří dobré sociální vztahy. Smetáčková popisuje některé kroky, jak se vyhnout homofobii:

- Pedagog by měl s žáky otevřeně diskutovat o problematice sexuality. Ignorance dotazů a poznámek na toto téma podporuje homofobní chování.

- Je třeba důrazně žákům upřesnit, že na škole jsou vítané všechny děti a že lidská sexualita nehraje roli ve vzájemných vztazích.
- Realizace školení pro ostatní pedagogy, ale také pro žáky i rodiče. Informovat ostatní o problematice homosexuality a homofobního jednání.
- Příznaky homofobního chování ihned řešit a upozornit žáky na možné dopady takového jednání.
- Pedagog může s žáky sestavit jasně daná pravidla, která vymezí vhodné a nevhodné chování, popřípadě tresty, které budou následovat za porušení těchto pravidel.
- Pokud dojde k homofobní šikaně, měl by se pedagog řídit již danými pravidly, ale i přesto jednat za každé situace individuálně.
- Poučení žáků, jak by měli postupovat, pokud by byli svědky verbálních útoků či fyzického násilí. Žáci musí vědět, na koho se v tomto případě obrátit.
- Pedagog by měl žákům umožnit podmínky, aby si mohli důvěrně pohovořit na téma sexuality a případně se svěřit se svými pocity či starostmi.
- Vyučující by se měl pravidelně zajímat o to, jak se žáci ve školním prostředí cítí a zda nejsou obětmi šikany. (2009, s. 40)

Každé školské zařízení by se mělo pravidelně zajímat o sociální vztahy mezi žáky a napomáhat jejich rozvoji. Vhodné je, pokud pedagog zjišťuje názory a pohledy žáků na homosexualitu a homofobii. Jedině tak může umět správně zakročit, naskytne-li se homofobní šikana v jeho okolí. Nelze takové chování ignorovat a věřit, že si toho všimne někdo jiný nebo se oběť půjde sama svěřit. Zjišťování těchto postojů a názorů by mělo být anonymní a pravidelné, například jednou ročně. Takové zjišťování může mít podobu dotazníkového šetření či kolektivní diskuze a nemusí se mapovat pouze problematika sexuality, ale i jiná témata. Jestliže spojíme více oblastí, je to ideální cesta k vytvoření dobře fungujícího systému. (Smetáčková, Braun, 2009, s. 35)

2.2 Heterosexualita

Znamená zaměření, preferenci a citovou náklonnost k osobám druhého pohlaví. Je to celoživotní a nezměnitelný stav, při kterém dává osoba přednost osobě opačného pohlaví za účelem citového a sexuálního uspokojení.

Psychické podněty a touhy realizované v sexuálním jednání, které je zaměřeno na jedince opačného pohlaví. Heterosexualita je nejčastěji se vyskytující varianta sexuální orientace. (co je co, online, cit. 2014-11-13)

Heterosexuál je tedy jedinec, vyhledávající především heterosexuální vztahy, respektive vztahy s opačným pohlavím. Jsou ovšem známy případy, kdy se i takový jedinec dopustil homosexuálního chování. Takové jednání může být důsledkem obavy z neúspěchu u žen nebo u mužů, společenské izolace nebo experimentování v sexuálním životě, a to převážně v mladším věku. Ani tyto faktory z daného jedince neutvářejí homosexuála, pokud jeho fantazie, sny a touhy nesměřují k osobám stejného pohlaví.

Co se týká mužů a žen, platí v naší společnosti určitý řád. Tento řád nazýváme genderový. Spočívá v přesvědčení, že vše lze rozdělit na dvě části. Část muže, lépe řečeno mužskou, a část ženy, respektive ženskou. Aby byl vytvořen dokonalý celek, je zapotřebí, aby se část mužská a část ženská doplňovaly. Se ženou je například spojován cit a s mužem rozum. Dohromady je stvořeno ideální spojení „rozum a cit“. Tato fungující dvojice je považována za základ dobré společnosti. Dále je také důležité hledisko lidské sexuality. Pokud je ideální komplementarita obou pohlaví, je také ideální heterosexualita. Jiné sexuální orientace a sexuální chování jsou považovány za odchylku. (Smetáčková, Braun, 2009, s. 18)

2.3 Bisexualita

Tento termín se užívá pro osoby, které nejsou homosexuální ani heterosexuální. Sexuální orientace bisexuálů je nevyhraněná a nejasná. Udržují intimní styky se ženami i muži, ovšem ty si nevybírají podle pohlaví, ale podle charakteru, půvabu či jiné vlastnosti, která daného bisexuála okouzlí.

Bisexualita. Tento pojem představuje označení těch osob, které eroticky vzrušují ženy i muži a mohou s nimi prožívat plnohodnotný sexuální život. Tito lidé nestřídají své partnery podle pohlaví často, avšak procházejí určitými životními fázemi, ve kterých žijí ve vztazích heterosexuálních či homosexuálních. (Brzek, Pondělíčková, 1992, s. 14)

V nejširším slova smyslu by mohl být bisexuálem každý, kdo měl ve svém životě heterosexuální i homosexuální vztah. To ovšem znamená, že by většina lesbických žen byla bisexuálkami, jelikož z velké části měly tyto ženy také poměr

s mužem. V nejužším slova smyslu lze považovat za bisexuála člověka, který souběžně vyhledává osoby jak stejného pohlaví, tak opačného. Eventuálně můžeme vnímat bisexuálně ty jedince, kteří se tak prostě cítí, což ovšem nevypovídá o tom, jací bisexuálové skutečně jsou. (Bengáles, online, cit. 2014-11-15)

„Občasné lovení ve vodách pohlaví, které není vlastní mé přirozenosti, je způsobeno buď tlakem situace, nerozhodností, nebo zvědavým experimentováním. Do sexuologické ordinace přitom přicházejí nejčastěji bisexuálové s nejasnou sexuální orientací a přejí si změnu. Jsou to většinou homosexuálové, kteří se ještě nesmířili se svou orientací a často podléhají tlakům svého okolí.“ (Uzel, 2010)

3 HOMOSEXUALITA U MUŽŮ A ŽEN

Homosexuální orientace se vyskytuje u mužů i u žen. V roce 1994 proběhl v České republice výzkum, ve kterém se k homosexuální orientaci přihlásilo 0,3 % žen a 0,4 % mužů. Další 2 % žen a 1,4 % mužů si nebylo jisto svou sexuální orientací. Odborníci tato nízká procenta vysvětlují tím, že lidé se obávali svou odlišnou orientaci přiznat a ve skutečnosti byl počet homosexuálů vyšší. Nepřiznání této skutečnosti pravděpodobně pramení z doposud přetrvávající homofobie a předsudků. (Weiss, Zvěřina, 2001, s. 160). Jelikož je tento výzkum již několik let starý, lze se domnívat, že v této době zde byla velká část homosexuálů, kteří nechtěli svůj stav přiznat ani sami sobě a to ze strachu či studu. Je možné, že podobný výzkum, prováděný v pozdějších letech, by více odpovídal skutečnosti, a to protože je homosexualita stále více tolerována a chápána.

Dále se můžeme setkat s jinými informacemi, které ve své knize zmiňuje například Sobotková, a sice že výskyt homosexuality se pohybuje kolem 4-10 % u mužů a 3-5 % u žen. (2007, s. 188)

Janošová ve své publikaci uvádí, že není jasné, zda se vyskytuje více homosexuálních žen nebo mužů, přestože se to z výzkumu může zdát na první pohled jasné. Roli hrají například sociální a sexuální faktory včetně odlišného sexuálního a citového zrání a také fakt, že lesbičky jsou ve společnosti méně viditelné a nápadné než gayové. Avšak všeobecně platí, že mužská sexualita je velmi zranitelná a že muži jsou více postiženi sexuálními poruchami dysfunkčního charakteru. (2000, s. 14)

3.1 Homosexualita u mužů

Pro muže řadící se do homosexuální minority se používá několik výrazů. Mezi tyto výrazy patří například „teplý“, „pederast“ nebo také „gay“, což je označení převzaté z anglického jazyka a poslední dobou velmi používané.

U homosexuálních mužů často dochází k narušení jejich sexuální identity. Rozpoznáváme dva typy, a sice homosexuály maskulinní a feminní. Pokud se u gayů nenaskytne narušení identity, jedná se o homosexualitu maskulinní. U těchto jedinců nelze rozpoznat sexuální orientace, jelikož chováním a jednáním připomínají muže heterosexuálního. Jedná-li se ovšem o homosexuála feminního, určité odchylky lze zaznamenat. Velmi často se tyto jedinci chovají zženštěle, rádi se starají o domácnost,

volí zaměstnání typická pro ženy a u některých osob dochází také k převlékání za ženy. Tyto muže přitahují naopak maskulinní homosexuálové nebo heterosexuálové. V tomto případě jde o narušenou pohlavní identitu. (Freund, 1962, str. 170)

Velká část naší společnosti se domnívá, že homosexuálně orientovaní muži jsou promiskuitní. To znamená, že si libují ve střídání svých sexuálních partnerů, jsou ve vztazích nestálí. Tento fakt však platí jak pro jistou část homosexuálů, tak i heterosexuálů. Obecně však nelze tvrdit, že všichni gayové jsou promiskuitní více než ženy nebo heterosexuálně orientované osoby. Sobotková uvádí také jiné mýty, například:

- Větší část gayů se chová a jedná feminně a větší část lesbiček naopak maskulinně.
- Lesbičky a gaje snadno poznáme podle jejich vzhledu, způsobu komunikace a chování.
- Stejnopohlavní páry si ve společném životě dělí role na aktivní a pasivní. Aktivní roli přebírá maskulinní typ a pasivní roli feminní typ.
- Gayové a lesbičky jsou se svou orientací nespokojeni a touží po návratu k heterosexuality.
- Homosexuální orientace a homosexuální chování není přirozené a nevyskytuje se ani u zvířat.
- Již zmíněná promiskuita. (Sobotková, 2007, s. 193)

3.2 Homosexualita u žen

U homosexuálně orientovaných žen je možné se setkat s pojmy „lesba“ či „lesbička“. Tento pojem byl převzat z anglického slova „lesbian“. Lesbičky jsou ženy, které mohou být pohledné, milé či inteligentní a mohou se jevit stejně žensky jako ženy s heterosexuální orientací. Skutečně se velmi často neliší ničím jiným, pouze svou sexuální orientací. Nevyhledávají vztah s muži, nýbrž preferují poměr se ženami. Společně s další ženou tvoří lesbický pár, a jelikož je o ženách známo, že to jsou bytosti citlivější a vnímavější, může tento vztah překypovat láskou a něhou.

O homosexuálních mužích se hovoří, že jsou promiskuitní a ve vztazích nestálí. Velká část těchto mužů vystřídá během svého života poměrně dost partnerů na rozdíl od lesbiček, jejichž počet sexuálních partnerek je podstatně nižší. Dále pak heterosexuální vztah přiznává pouze 20 % gayů a 80 % lesbických žen. Obecně však

nelze určovat charakteristiku lesbiček, jelikož není vystopován dostatek určitých stereotypních znaků. (Joannides, 1999, s. 297-298)

Joannides dále uvádí, že v poslední době dochází ve společnosti k větší toleranci lesbických žen. Již nejsou tolik odsuzované a mohou ve svém životě samy rozhodovat podle libosti. K tomu také přispěly tyto skutečnosti:

- Matky vychovávaly své děti ve víře, že heterosexuální vztahy jsou důležité a je třeba plodit děti.
- Dříve byly lesbické páry málo viditelné a vzácné. Nyní nalezneme mnoho známých lesbiček ve světě sportu, podnikání či zábavního průmyslu.
- Existuje umělé oplodnění, které ženy mohou využívat, pokud touží po dítěti.
- V univerzitních kruzích je dokonce v módě, jestliže mají studentky převážně nižších ročníků homosexuální vztahy. (1999, s. 298-299)

Problematika ženské, ale také mužské homosexuality je velice rozsáhlá. Velká pozornost je však věnována rodině a mateřství, po kterém touží spíše ženy než muži. Faktem zůstává, že lesbičky mají stejnou potřebu mít dítě jako ženy heterosexuální. Ovšem nelze tuto potřebu uspokojit tak snadno. Dle profesora Weisse se velmi často můžeme setkat s případy, kdy lesbické ženy vychovávají své děti, které měly s mužem v heterosexuálním vztahu. Po rozchodu nebo rozvodu s otcem, zůstává dítě v péči matky, která volí vztah homosexuální. Jsou také známy případy, kdy nastane dohoda mezi homosexuálními ženami a homosexuálními muži, že si vzájemně pomohou s početím dítěte a to společně vychovávají. (2010, s. 117)

4 REGISTRované PARTNERSTVÍ HOMOSEXUÁLNÍCH PÁRŮ

Registované partnerství je trvalé soužití dvou stejnopohlavních osob. Může se tedy jednat o dvě ženy či dva muže, kteří do něj dobrovolně vstupují. Toto soužití ovšem neznamená to samé co klasické manželství dvou heterosexuálních osob. Je to taková střední cesta mezi manželstvím a pouhým partnerstvím. V manželství dva různí lidé směřují mimo jiné k rodičovství, které je společností očekáváno. Od registrovaných partnerů se rodičovství a výchova potomků neočekává a ani to není přirozeně možné. Od homosexuálního svazku se naopak očekává například zastupování v určitých záležitostech, zařazení mezi právoplatné dědice, informace o zdravotním stavu druhého partnera a podobně.

Partnerům není umožňováno církevní uzavírání partnerství jako u manželství a ztrácejí možnost umělého oplodnění a adopce. Registrované partnerství je vnějším stvrzením dobrovolného rozhodnutí homosexuální osoby, že daná osoba skutečně považuje svého partnera či partnerku za svého velmi blízkého člověka a chce s ním společně žít v jedné domácnosti. Dále také stvrzuje, že tato osoba má právo na spolurozhodování a že teprve po něm jsou další členové rodiny a příbuzní. (Brzek, Pondělíčková, 1992, s. 112)

Do registrovaného partnerství může za určitých podmínek vstoupit jedinec, kterému to zákon povoluje, a před matrikáře musí předstoupit pouze osobně, nikdo ho nesmí zastupovat. Registrované partnerství je možné uzavřít za několika podmínek. Jednou z nich je například dosažení zletilosti, to znamená 18 let, způsobilost k právním úkonům a také je nutné, aby alespoň jeden z partnerů vstupujících do registrovaného partnerství byl občanem České republiky. Registrované partnerství nemohou uzavírat sourozenci a osoby příbuzné v přímé linii. Osoba uzavírající partnerství nesmí žít v manželství či partnerství s jinou osobou. (Zouharová, 2009)

Obrázek 1: Homosexuálové by měli mít právo... (srovnání v %)

	2005		2007		2008		2009	
	Ano	Ne	Ano	Ne	Ano	Ne	Ano	Ne
uzavřít registr. partnerství	62	30	69	24	75	19	73	23
uzavřít sňatek	42	58	36	57	38	55	47	46
adoptovat děti	28	72	22	67	23	65	27	63

Zdroj: Společnost pro plánování rodiny a sexuální výchovu, online, cit. 2014-12-12

V České republice registrované partnerství vstoupilo v platnost 1. 7. 2006 podle zákona č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů. Během následujících tří let uzavřelo registrované partnerství v České republice přibližně 780 homosexuálních párů. Pouze 9 z nich zaniklo. Adopce a osvojení dítěte registrovaným partnerům ovšem zákon neumožňuje, a to bez ohledu na to, že i homoparentální rodina by dokázala vytvořit dobré výchovné prostředí pro dítě. Nejsou totiž známy žádné vědecké důkazy o tom, že by kvalita výchovy souvisela se sexuální orientací rodičů. Homosexuální rodiče jsou schopni zajistit dítěti vyhovující podmínky pro jeho výchovu i vývoj a dětem se daří stejně dobře jako u rodičů heterosexuálních. (Společnost pro plánování rodiny a sexuální výchovu, online, cit. 2014-12-12)

5 VÝCHOVA DĚTÍ HOMOSEXUÁLNÍMI PÁRY

Klasickým a ideálním modelem rodiny je matka a otec, kteří přirozenou cestou zplodí potomka. Tito rodiče vychovávají své dítě ve velmi dobrých podmínkách, jsou zodpovědní a z dítěte se vyvíjí vycvakaný a vyrovnaný člověk. Ovšem co když dítě nevyrůstá v dobré rodině, kde jsou uspokojeny všechny jeho základní potřeby? Co když se rodičům nedaří přivést na svět dítě přirozeně? Nebo co když již to dávno nemusí být otec a matka, ale stejnopohlavní pár? Toto jsou životní situace, které nejsou žádnou výjimkou, a přesto se s nimi příliš nepočítá. V každém případě je potřeba dbát na potřeby dítěte a jednat ku prospěchu jeho psychického a fyzického vývoje. Je několik druhů základních potřeb. Například psychické, biologické, vývojové a sociální potřeby. (Dunovský, 1999, s. 52) Lze se domnívat, že pokud tyto potřeby budou do jisté míry uspokojeny, zcela jistě to pozitivně ovlivní celý život dítěte. Přestože by mnohé homosexuální páry dokázaly s velkou pravděpodobností tyto potřeby uspokojit, trvá stále veřejnost na tom, aby jim děti svěřovány nebyly. Zajímavé je, že registrované partnerství je společností celkem podporované, avšak výchova dětí homosexuálními páry již mnohem méně.

Ve společnosti se objevuje hned několik důvodů, proč by homosexuálové neměli vychovávat děti. Jedním z nich je obava, aby dítě nebylo sexuálně zneužíváno nebo aby se i ono nestalo homosexuálně orientovaným. Někteří se totiž stále domnívají, že homosexualita je naučená vlastnost, kterou jedinec převzal v prostředí, ve kterém žije. Dalším důvodem odpůrců je narušení psychického vývoje dítěte. (Janošová, 2000, s. 64).

Určité domněnky nejsou založeny na pravdě a lze je objasnit, například Janošová dále uvádí, že o nejnovější poznatky se opírají názory, které poukazují na fakt, že rodiče nemohou svým působením ovlivnit sexuální orientaci dítěte, jelikož ta je dána geneticky. K tomu je třeba dodat, že naopak děti z heteroparentálních rodin mohou v době sexuální identifikace dojít ke zjištění, že jsou homosexuálně zaměřené. A většinou je to právě tak, že homosexuálové mají heterosexuální rodiče. V neposlední řadě je také potřeba připomenout, že na duševní vývoj dítěte také nemá vliv sexualita rodičů, jak je zřejmé ze zahraničních studií. Tyto studie poukazují například na to, že osobnostní vývoj dítěte z homoparentální rodiny se neliší od vývoje dítěte z heteroparentální rodiny. Děti obou skupin mají správnou představu o tom, jakou roli v rodině zastává matka a jakou otec, a nejsou u nich objeveny sociálně patologické jevy více než u dětí z klasických rodin. (2000, s. 66-67)

Je velmi pravděpodobné, že děti vyrůstající s homosexuálními rodiči budou více tolerantní k homosexuálům a jiným minoritním skupinám než děti, které žijí v klasických rodinách.

Podle výzkumů jsou děti heterosexuálních rodičů většinou více dominantní, agresivní a ctižádostivé. Naopak děti z rodin homoparentálních, především děti lesbiček jsou citlivější a méně konfliktní. U nich můžeme pozorovat určité problémy a negativní postoje hlavně v období dospívání, kdy mladý jedinec prochází fází poznávání sebe sama. To u dítěte znamená střídání nálad, vzdorování autoritám, zranitelnost a podobně. V této době může dítě pocítit, že homosexualita rodičů představuje určitou nevýhodu. Řešením je komunikace a důvěra mezi dítětem a rodičem. (Sedláčková, 2011)

Janošová se domnívá, že k dítěti z homoparentální rodiny může být nechápavá a nepřátelská především veřejnost. Zejména ve školním prostředí se dítě může setkat s posměchem a šikanou ze strany vrstevníků, ale také s necitlivým jednáním pedagoga, pro kterého tato situace může představovat něco ojedinělého a nenormálního. Také diskuze o rodině, konkrétně o matce, otci a dítěti, mohou pro dítě znamenat jisté nepříjemnosti. Proto je dobré, pokud je pedagog informovaný o dané problematice a toleruje přítomnost žáka z netradiční rodiny. (2008, s. 194) I toto může pozitivně ovlivnit život mladého člověka, který nežije v klasické rodině, s matkou a otcem. Nejen školní prostředí, ale také jiná místa, která dítě navštěvuje, a lidé, se kterými se stýká. Homofobie je totiž stále velký problém a vyskytuje se ve společnosti velmi často, přestože lidé začínají být informovanější a tolerantnější.

Otevřenější je společnost také k otázce registrovaného partnerství a svěřování dětí do péče lesbičkám a gayům. Možnost uzavírání partnerství mají homosexuálové od roku 2006, avšak svěřování dětí těmto párům možné není. Společnost zastává názor, že ideální je, pokud dítě vychovávají dva lidé, kteří se mu věnují a zahrnují ho láskou. V České republice je ale povolena adopce osobám žijícím osaměle, ovšem stejnopohlavnímu páru, žijícímu v registrovaném partnerství, nikoliv. Stejně tak pěstounská péče je umožněna pouze jednotlivcům, ať už homosexuálně orientovaným. Jsou-li ovšem partneři registrovaní, svěření dítěte je nemožné. (Janošová, 2000, s. 68).

Nyní je otázkou času, kdy bude podán návrh na změnu tohoto stavu, jelikož homosexuální páry a lidé podporující práva homosexuálů považují toto ustanovení za diskriminující.

PRAKTICKÁ ČÁST

6 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ

Výzkumné šetření bylo realizováno kvantitativní metodou, tedy formou dotazníkového šetření. Kvantitativní metoda se zabývá zjišťováním a popisem vztahů mezi dvěma a více proměnnými. Cílem je potvrzení platnosti konkrétních tezí za pomoci hypotéz, které jsou předem stanoveny. Tato metoda se tedy nejčastěji využívá, pokud je zapotřebí potvrdit či falzifikovat určité hypotézy. Mezi výhody patří nezaujatost pohledu výzkumníka, jelikož ten si v takovém výzkumném šetření udržuje distanci od pozorovaných jevů. U Metody kvantitativního výzkumu je užíváno statistických metod a je dána jasná struktura. (Disman, 2001)

Byly osloveny dvě skupiny respondentů a to skupina pedagogických pracovníků a skupina veřejnosti. Zástupci pedagogických pracovníků byli převážně učitelky z mateřských, základních a středních škol. Skupinu veřejnosti tvořili lidé z různých věkových a profesních kategorií, například z řad sociálních či zdravotnických pracovníků. Zde byl průzkum proveden na velmi širokém spektru společnosti a to protože je toto téma aktuální a dotýká se bezesporu více či méně každého člověka. Faktem ovšem zůstává, že homosexualita je jev, na který je společností nahlíženo stále benevolentněji a proto je vhodné monitorovat vývoj této situace pravidelněji, jelikož není k dispozici dostatek současné odborné literatury.

Dotazník obsahoval 20 otázek, týkajících se homosexuality, registrovaného partnerství i výchovy dětí homosexuálními páry a byl vyplněn 27 respondenty z každé skupiny, celkem tedy bylo osloveno 54 mužů a žen. Z důvodu citlivosti problematiky homosexuality byly dotazníky vyplňovány anonymně a respondentům byl umožněn dostatek času k hlubšímu zamyšlení se nad danými otázkami.

6.1 Cíl výzkumu

Hlavním cílem praktické části je zjistit a popsat názory a postoje společnosti k homosexualitě a výchově dětí homosexuálními páry. Tento průzkum názorů byl úmyslně proveden se skupinou pedagogů z různých škol a se skupinou veřejnosti. Záměrem bylo zjistit, zda na dané téma pohlížejí odlišně osoby, které se mohou podílet na edukačním procesu jedinců homosexuálně zaměřených nebo jejich dětí.

Dílčí cíle této práce jsou:

- Ověřit, zda mají pedagogové či lidé ze skupiny veřejnosti osobní zkušenost s homosexuálně zaměřenými jedinci.
- Zjistit, zda se obě skupiny domnívají, že se děti homosexuálních rodičů budou častěji dopouštět nežádoucího chování.
- Porovnat názory a postoje obou skupin k uzavírání partnerství homosexuálů a k výchově jejich dětí.

6.2 Výzkumné hypotézy

Ke zjišťování uvedených cílů byly stanoveny hypotézy, které se mohou na základě výsledků výzkumu potvrdit či falzifikovat.

Zvoleny byly tyto hypotézy:

Hypotéza č. 1: Skupina pedagogů má větší zkušenost s homosexuálními jedinci a také s homosexuálními páry, jenž vychovávají dítě než skupina veřejnosti.

Otázky: 1, 6

Hypotéza č. 2: Skupina veřejnosti se domnívá, že děti z homoparentálních rodin budou snáze podléhat sociálně patologickým jevům více než skupina pedagogů.

Otázky: 11, 12

Hypotéza č. 3: Skupina pedagogů více souhlasí s registrovaným partnerstvím a s výchovou dětí homosexuálními páry než skupina veřejnosti.

Otázky: 4, 5

6.3 Dotazníkové šetření a rozhovory

Na základě dotazníkového šetření byla získána data, která jsou vyhodnocena a znázorněna v grafech. Ty byly vypracovány v programu Microsoft Word. Součástí bakalářské práce jsou také 4 rozhovory, které byly poskytnuty osobami homosexuálně zaměřenými. Těmto osobám byly kladeny podobné dotazy, jako se vyskytovaly

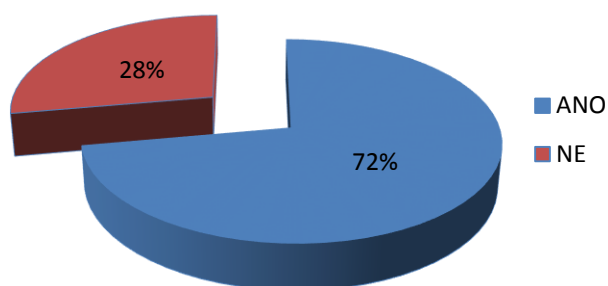
v dotaznících pro pedagogy a veřejnost. Rozhovory jsou doslovně přepsány a umístěny v přílohách.

6.4 Zpracování dat a výsledky výzkumu

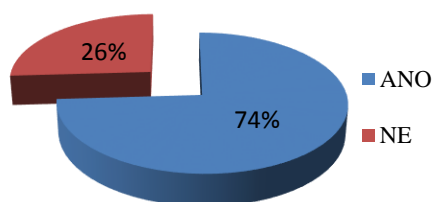
Otázka č. 1: Znáte z okolí nějakého homosexuálního jedince?

Grafy 1 a–c: Homosexuálové v okolí

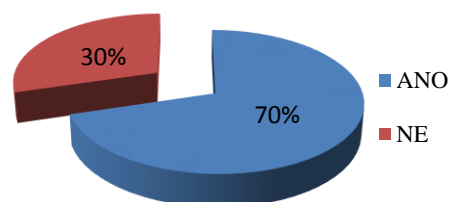
Celková odpověď respondentů

Z toho odpověď pedagogů

Z toho odpověď veřejnosti

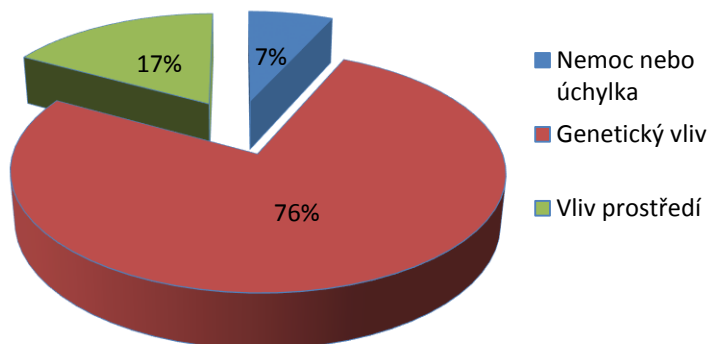
Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Z první otázky lze zjistit, zda mají lidé osobní zkušenost s homosexuály. Je patrné, že z celkového počtu respondentů zná minimálně jednoho homosexuálně zaměřeného jedince téměř tři čtvrtina lidí. Není jasné, zda tyto osoby lidé znají ze svého blízkého či širšího okolí. U skupiny pedagogů lze předpokládat, že se s homosexuálně orientovanými osobami setkali například ve svém zaměstnání. Ať už se jedná o žáky anebo děti homosexuálních rodičů.

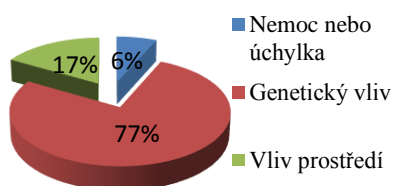
Otázka č. 2: Co má podle Vás vliv na vznik homosexuality?

Grafy 2 a–c: Vliv na vznik homosexuality

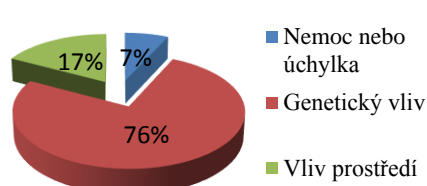
Celkový názor respondentů

Z toho názor pedagogů

Z toho názor veřejnosti

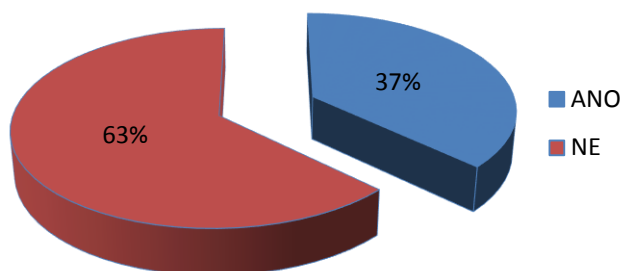
Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Druhá otázka byla zaměřena na vznik homosexuality. Na názorech pedagogů a lidí z široké veřejnosti není shledán téměř žádný rozdíl. Obě skupiny se více domnívají, že genetické predispozice mají vliv na vznik homosexuality. 17 % lidí si myslí, že homosexuální orientace je způsobena vlivem prostředí, ve kterém daný jedinec vyrůstá. Je možné to chápat tak, že vyrůstá-li dítě s homosexuálními rodiči, snáze se homosexuálem stane samo. Pouze malá část respondentů zastává názor, že homosexualita je nemoc nebo úchylka.

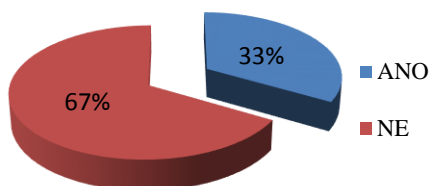
Otázka č. 3: Vadilo by Vám, kdyby Vaše dítě, Váš sourozenec nebo blízký člověk byl homosexuálně orientovaný?

Grafy 3 a–c: Vadila by homosexualita v blízkosti

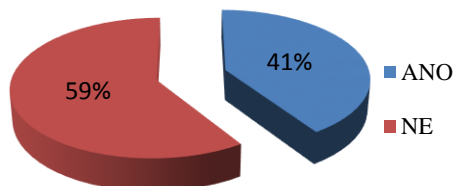
Celkový názor respondentů

Z toho názor pedagogů

Z toho názor veřejnosti

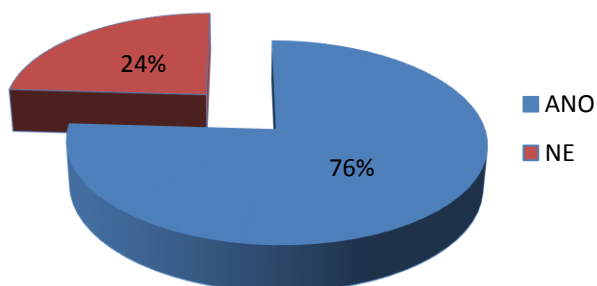
Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Zde bylo zjišťováno, zda by lidem vadil homosexuální jedinec v jejich blízkém okolí. Obě skupiny k této otázce zaujaly obdobný postoj, který vypovídá o tom, že na homosexualitu již není nahlíženo jako na problém, jenž je třeba ze společnosti vymýtit, naopak ji lidé více vnímají jako součást lidských životů. Většině respondentů by tedy nevadilo, kdyby jejich dítě, sourozenec či jiný blízký člověk, byl homosexuálně orientovaný.

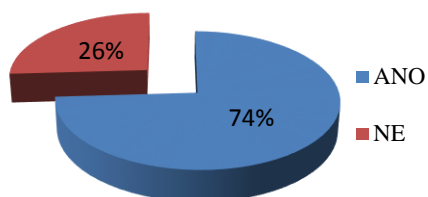
Otázka č. 4: Souhlasíte s možností uzavírání registrovaného partnerství?

Grafy 4 a–c: Souhlas s registr. partnerstvím

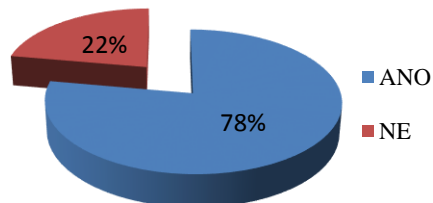
Celkový názor respondentů

Z toho názor pedagogů

Z toho názor veřejnosti

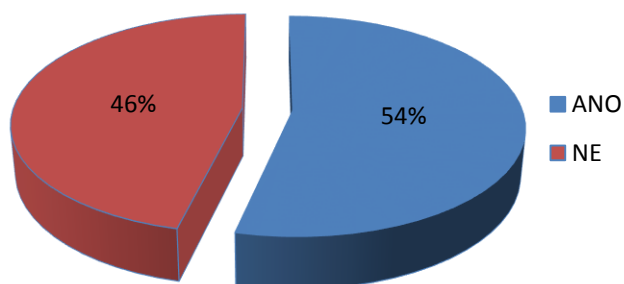
Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Na tuto otázku většinou respondenti odpovídali kladně. Mnohým z odpovídajících nevadí, že je homosexuálním párům umožněno uzavírání registrovaného partnerství. Pouze 24 % všech respondentů s registrovaným partnerstvím nesouhlasí. Vypovídá to o stále narůstající toleranci vůči homosexuálům a jejich potřebám.

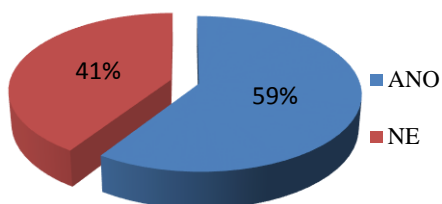
Otázka č. 5: Souhlasíte s adopcí dětí homosexuálními páry?

Grafy 5 a–c: Souhlas s adopcí

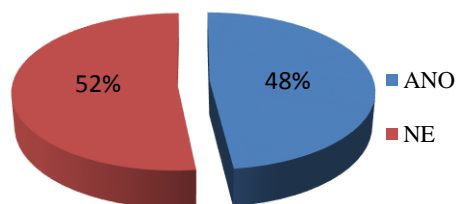
Celkový názor respondentů

Z toho názor pedagogů

Z toho názor veřejnosti

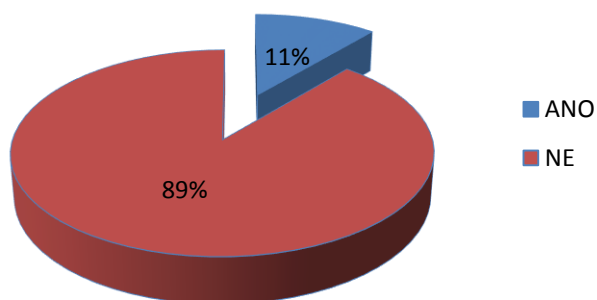
Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Pátá otázka se týká dětí, vychovávaných dvěma homosexuálními partnery či dvěma partnerkami. Ve srovnání s otázkou předchozí, kde se jednalo o registrované partnerství, je zde výrazný rozdíl. Lidé jsou schopni akceptovat gaye a lesbičky. Velká část z nich akceptuje také to, že spolu žijí a uzavírají partnerství. Ovšem již méně respondentů souhlasí s tím, aby homosexuální pár vychovával děti. Zajímavé je zde srovnání skupiny pedagogů a skupiny veřejnosti. 59 % pedagogů by svěřilo dítě do péče homosexuálům, z druhé skupiny pouze 48 %. Z tohoto výsledku lze usoudit, že společnost stále ještě není dostatečně připravena na uzákonění adopce dětí stejnopohlavním párům.

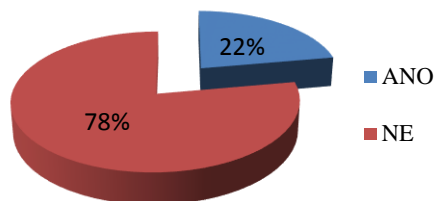
Otázka č. 6: Setkali jste se někdy s homosexuálním párem, který vychovává děti?

Grafy 6 a–c: Výchova

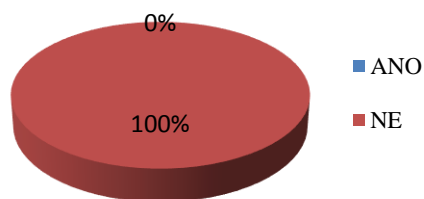
Celková odpověď respondentů

Z toho odpověď pedagogů

Z toho odpověď veřejnosti

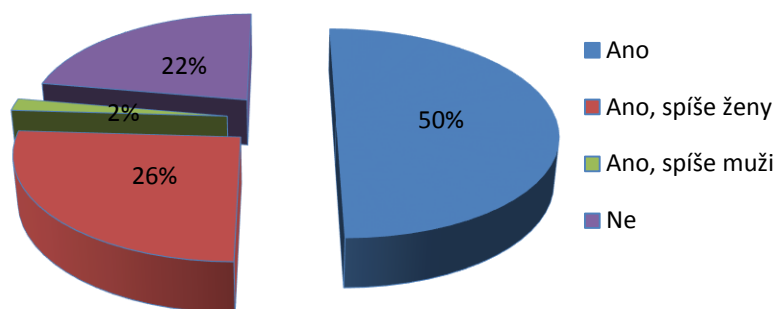
Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

U šesté otázky měli respondenti uvést, zda se někdy setkali se stejnopohlavním párem, jenž vychovává dítě nebo děti. Skupina pedagogů takto situovanou rodinu zná více než skupina veřejnosti. Ve skupině pedagogů má tuto zkušenost 22 % dotázaných, naopak ze skupiny veřejnosti nikdo.

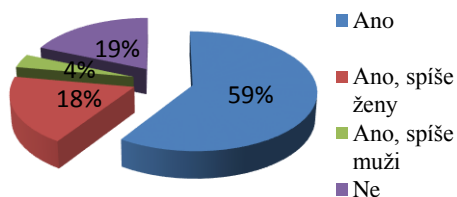
Otázka č. 7: Myslíte si, že jsou homosexuální ženy a muži schopni vychovávat dítě?

Grafy 7 a–c: Schopnost vychovávat

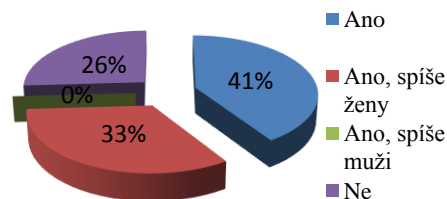
Celkový názor respondentů

Z toho názor pedagogů

Z toho názor veřejnosti

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

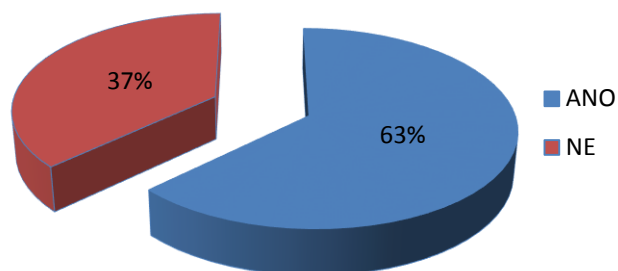
Nad tím, zda jsou stejnopohlavní páry schopni vychovávat dítě, se měli respondenti zamyslet u otázky sedmé. 50 % všech dotazovaných si myslí, že tyto páry zvládnou výchovu dítěte, popřípadě dětí. 26 % zastává názor, že výchovu jsou schopny zvládnout spíše lesbické ženy a mužské schopnosti věří pouze 2 % účastníků dotazníkového šetření. Zbylých 22 % odpovědělo, že homosexuální rodiče nejsou schopni dobře zvládat výchovu dětí.

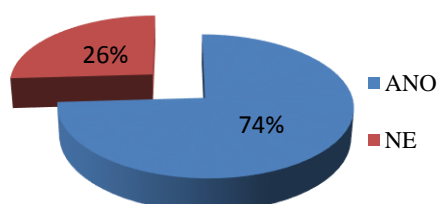
Otázka č. 8: Může dítě vyrůstat stejně šťastně s dvěma matkami nebo dvěma otci jako s rodiči různého pohlaví?

Grafy 8 a–c: Názor na spokojenost dítěte

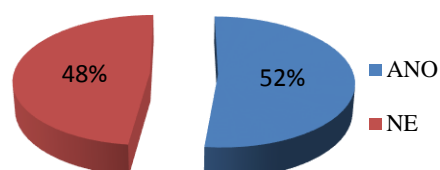
Celkový názor respondentů

Z toho názor pedagogů

Z toho názor veřejnosti

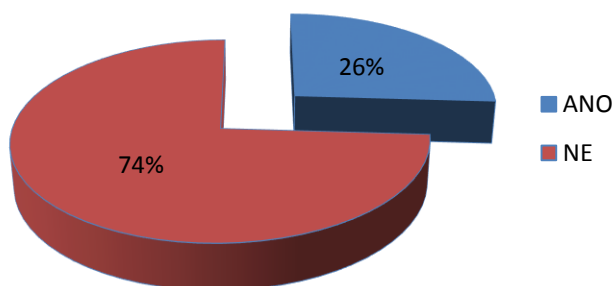
Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Na otázku, zda může dítě vyrůstat stejně šťastně a spokojeně s homosexuálními rodiči jako s heterosexuálními, odpověděla většina dotazovaných kladně. Z celkového počtu respondentů se 63 % domnívá, že ano, naopak 37 % si nemyslí, že dítě bude šťastné, pokud bude vyrůstat s dvěma matkami či dvěma otci. Zajímavý rozdíl je možné vidět u pedagogů a veřejnosti. Pedagogové se více domnívají, že dítě může být spokojené v homoparentální rodině, kdežto u veřejnosti již tento názor sdílí méně lidí.

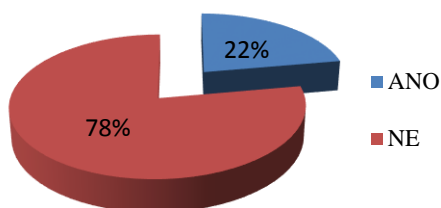
Otázka č. 9: Ovlivní výchova homosexuálním párem sexuální orientaci dítěte?

Grafy 9 a–c: Ovlivnění orientace

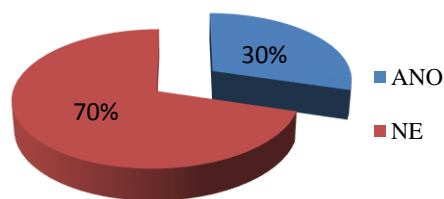
Celkový názor respondentů

Z toho názor pedagogů

Z toho názor veřejnosti

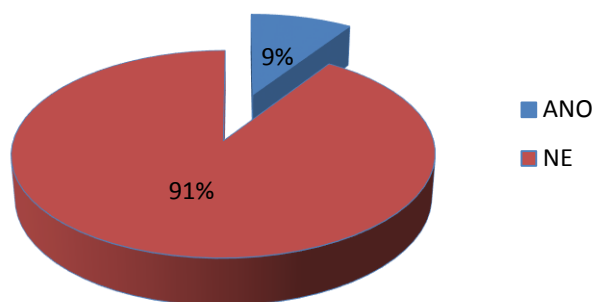
Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

U deváté otázky respondenti odpovídali, zda ovlivní sexuální orientaci dítěte to, že vyrůstá a žije s homosexuálními rodiči. Zde je jasně vidět, že velká část populace je již více informována o problematice homosexuality a ví, že sexuální orientaci nelze ovlivnit výchovou. Pouze 26 % dotazovaných připouští, že pokud dítě vyrůstá v homoparentální rodině, může to narušit jeho přirozený vývoj a ovlivnit sexuální orientaci. Názory pedagogů a veřejnosti jsou velmi podobné, obě skupiny spíše zastávají názor, že sexuální orientace rodičů nemá vliv na sexualitu dítěte.

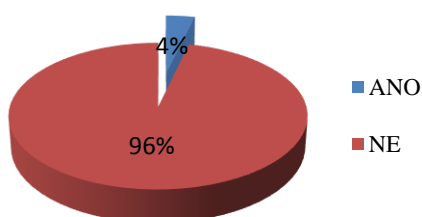
Otázka č. 10: Je pravděpodobné, že děti ze stejnopohlavních rodin budou hůře vzdělavatelné?

Grafy 10 a–c: Vzdělavatelnost

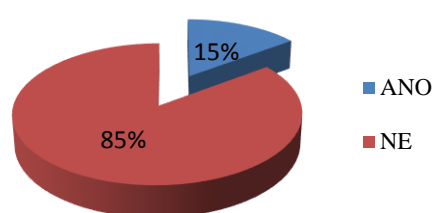
Celkový názor respondentů

Z toho názor pedagogů

Z toho názor veřejnosti

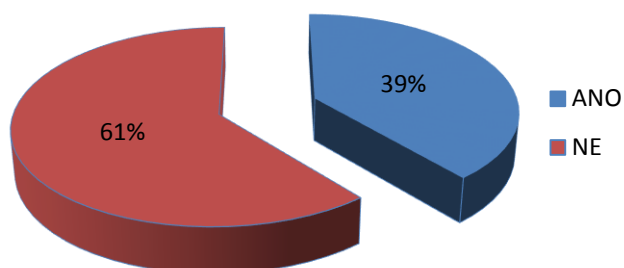
Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

U této otázky bylo zjišťováno, zda se budou děti homosexuálních rodičů více potýkat se školními neúspěchy než děti z rodin klasických. Drtivá část všech dotázaných zastává názor, že sexuální zaměření rodičů nemá nic společného se vzdělavatelností dítěte. Ze skupiny pedagogů si myslí opak pouze 4 % respondentů a ze skupiny veřejnosti 15 %.

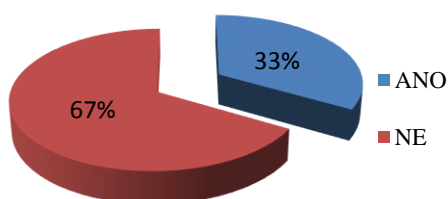
Otázka č. 11: Je podle Vás větší pravděpodobnost, že tyto děti budou více podléhat sociálně patologickým jevům?

Grafy 11 a–c: Patologické jevy

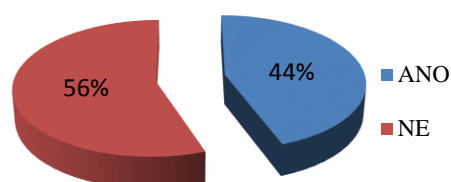
Celkový názor respondentů

Z toho názor pedagogů

Z toho názor veřejnosti

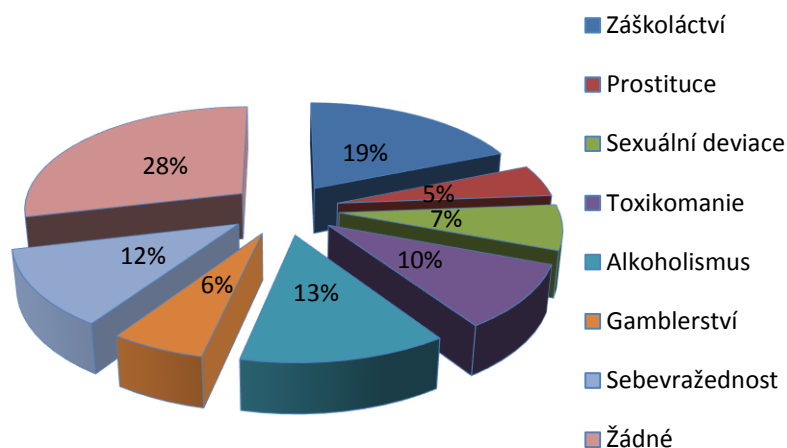
Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

U jedenácté otázky bylo zjišťováno, zda děti, vyrůstající se dvěma lesbickými matkami nebo dvěma otci, budou spíše podléhat sociálně patologickým jevům. Jedná se ovšem o nežádoucí projevy, zapříčiněné důsledkem sexuální orientace rodičů. Větší část respondentů se nedomnívá, že by děti ze stejnopohlavních rodin snáze podléhaly nežádoucím projevům chování. Tento názor má 61 % všech dotazovaných a názor opačný zastává 39 %.

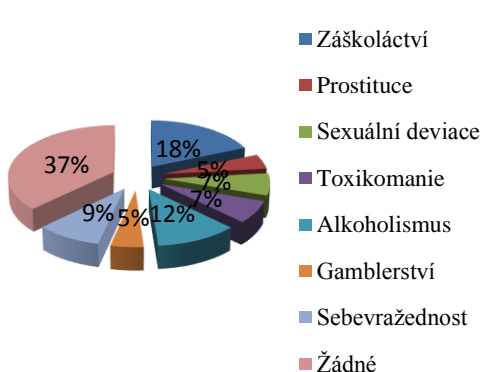
Otázka č. 12: Jakým nežádoucím sociálně patologickým projevům podle Vás tyto děti snáze podlehnou?

Grafy 12 a–c: Podlehnutí

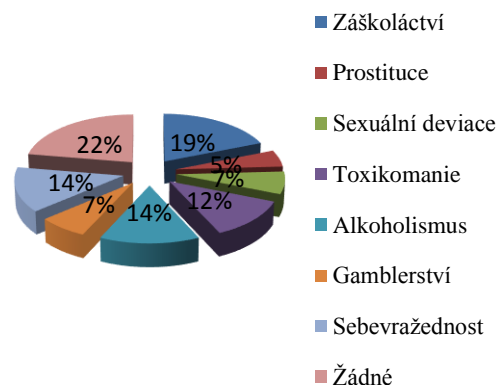
Celkový názor respondentů

Z toho názor pedagogů

Z toho názor veřejnosti

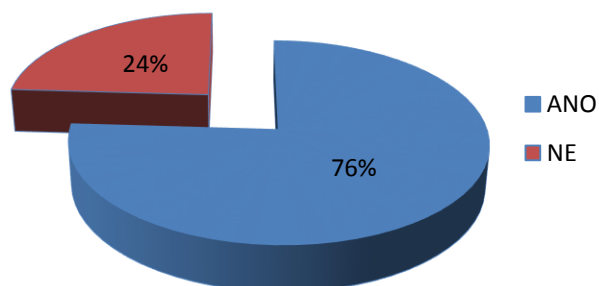
Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Ti respondenti, kteří v předešlé otázce odpověděli, že děti homosexuálních rodičů budou pravděpodobně snáze podléhat sociálně patologickým jevům, měli možnost vyjádřit, jaké rizikové chování od těchto dětí lze očekávat. Nejvíce uváděné bylo záškoláctví, alkoholismus, sebevražednost a také toxikomanie. Ti, kteří si myslí, že tyto děti budou podléhat nežádoucím sociálně patologickým jevům stejně tak, jako děti z rodin heteroparentálních a se sexuální orientací rodičů to nesouvisí, zvolili možnost žádné.

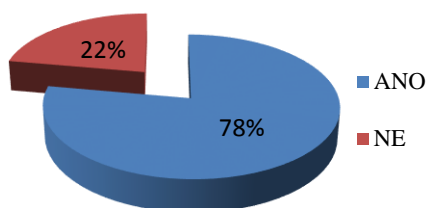
Otázka č. 13: Myslíte si, že se takové dítě spíše setká s šikanou či násilím?

Grafy 13 a–c: Šikana nebo násilí

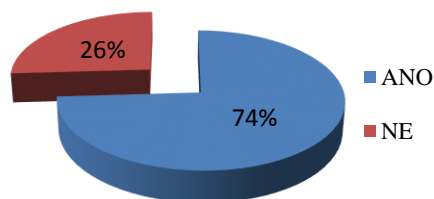
Celkový názor respondentů

Z toho názor pedagogů

Z toho názor veřejnosti

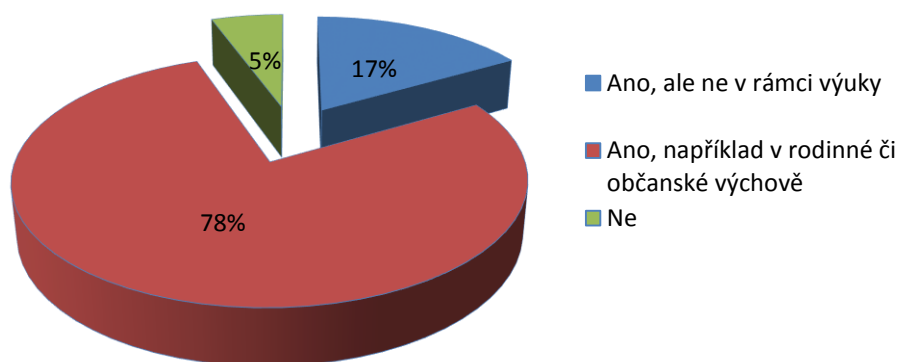
Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Mezi pedagogy a lidmi z široké veřejnosti se podobné názory objevily také u otázky třinácté. Zde měli uvést, zda se podle nich, děti ze stejnopohlavních rodin spíše setkají s šikanou a násilím. Podle většiny dotazovaných se tyto děti pravděpodobně budou setkávat s výsměchem, šikanou či násilím. Pokud by se děti homosexuálních rodičů skutečně setkávaly s takovým chováním, jednalo by se o homofobní projevy chování, respektive o homofobní šikanu. Naopak 24 % všech respondentů si nemyslí, že by se tyto děti měly stát terčem homofobní šikany pouze kvůli sexualitě jejich rodičů.

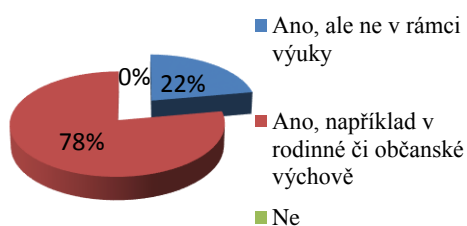
Otázka č. 14: Mělo by ve školách v rámci výuky hovořit o této problematice, aby se předcházelo šikaně, výsměchu a sebevražednému chování?

Grafy 14 a–c: Prevence na školách

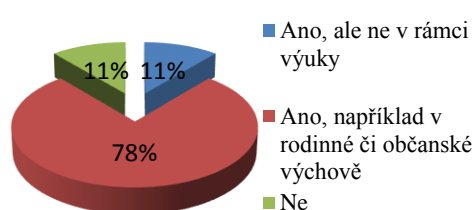
Celkový názor respondentů

Z toho názor pedagogů

Z toho názor veřejnosti

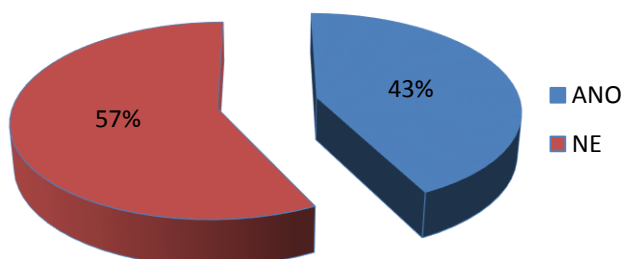
Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Z této otázky mělo být zjištěno, zda by podle respondentů měla být problematika homosexuality zahrnuta do edukačního prostředí či přímo do edukačního procesu. Shodu lze vidět u obou skupin, 78 % lidí uvedlo, že o homosexualitě by se mohlo více hovořit například v občanské nebo rodinné výchově, jelikož budou-li mít žáci více informací, lze poté očekávat tolerantnější chování vůči minoritám, například homosexuálům. 22 % pedagogů a 11 % ze skupiny veřejnosti souhlasí s tím, aby se ve školním prostředí více hovořilo o homosexualitě, avšak ne v rámci výuky a dalších 11 % ze skupiny veřejnosti má dojem, že není třeba o této problematice ve škole hovořit. Tento názor nesdílí žádný pedagog.

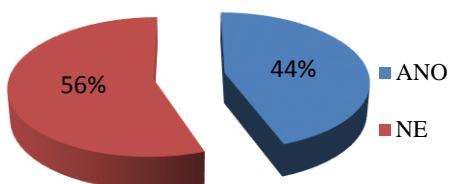
Otázka č. 15: Myslíte si, že jsou gayové/lesbičky v ČR diskriminováni?

Grafy 15 a–c: Míra diskriminace gayů/lesbiček

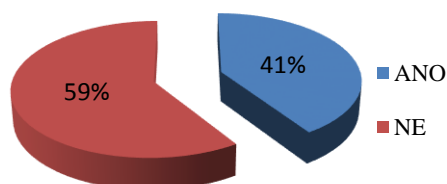
Celkový názor respondentů

Z toho názor pedagogů

Z toho názor veřejnosti

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

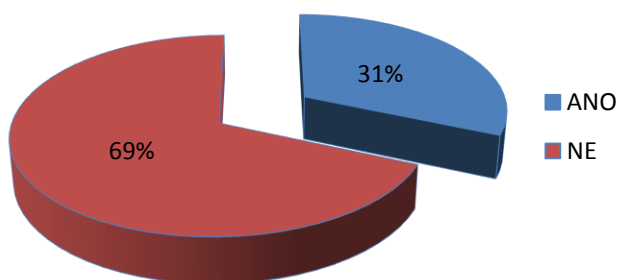
Zde měli respondenti vyjádřit svůj názor, týkající se diskriminace homosexuálních jedinců. Mezi skupinami se názory téměř neliší, nepatrně větší část účastníků výzkumu vnímá situaci v České republice jako příznivou pro homosexuály a nemají tedy dojem, že by se tyto osoby nějak výrazně potýkaly s diskriminací. 43 % všech dotázaných si naopak myslí, že lesbičky a gayové jsou diskriminováni.

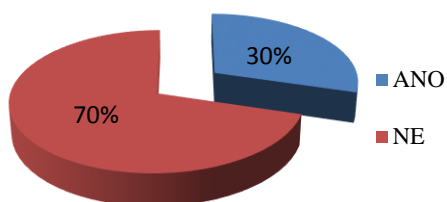
Otázka č. 16: Setkali jste se někdy s diskriminací homosexuálů?

Grafy 16 a–c: Osobní zkušenost diskriminace homosexuálů

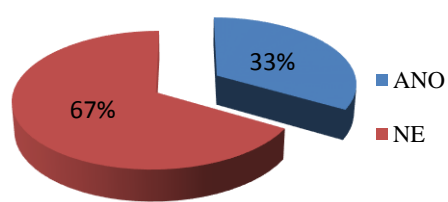
Celková odpověď respondentů

Z toho odpověď pedagogů

Z toho názor veřejnosti

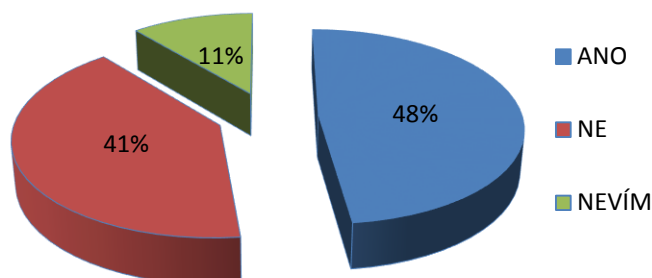
Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Zda se lidé setkávají s diskriminací lesbiček a gayů, je možné zjistit u otázky č. 16. Zde se nikdy nesetkalo s diskriminací homosexuálů 69 % všech účastníků šetření, konkrétně tedy 70 % pedagogů a 67 % osob ze skupiny veřejnosti. Naopak se s tímto negativním jevem setkala 31 % všech dotázaných, tedy 30 % ze skupiny pedagogů a 33 % osob ze skupiny druhé.

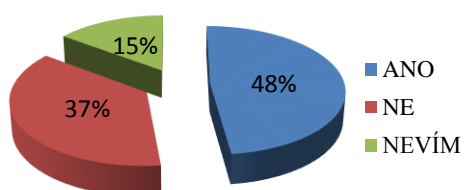
Otázka č. 17: Vadí Vám homosexuální chování na veřejnosti?

Grafy 17 a–c: Homosexuální chování

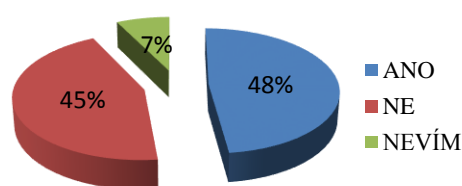
Celková odpověď respondentů

Z toho odpověď pedagogů

Z toho odpověď veřejnosti

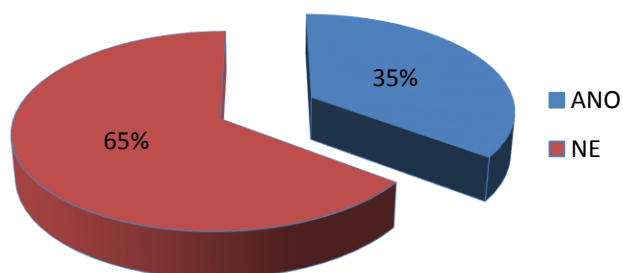
Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

Z téměř celého dotazníku je patrné, že naše společnost je velmi tolerantní vůči homosexualitě a homosexuálně orientovaným osobám. Tato otázka byla zaměřena na homosexuální chování na veřejnosti, což zřejmě většině respondentů není příjemné. Homosexuálním chováním lze chápat veškeré citové i erotické projevy lesbiček či gayů, například držení za ruce, hlazení, polibky či objímání. Pravděpodobně to nebude souviset s homosexuální orientací, nýbrž s tím, že určité projevy lásky by měly zůstat záležitostmi soukromými a ve společnosti nevhodnými. 48 % dotazovaných vadí, pokud se na veřejnosti objímá či hladí homosexuální pár, 11 % všech dotazovaných neví a ostatním respondentům takové chování nevadí.

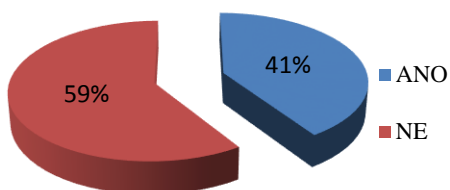
Otázka č. 18: Máte pocit, že homosexuálové jsou více promiskuitní?

Grafy 18 a–c: Promiskuita

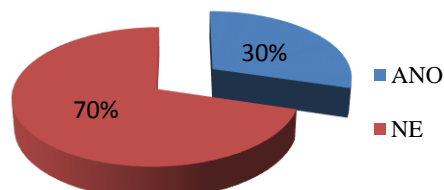
Celkový názor respondentů

Z toho názor pedagogů

Z toho názor veřejnosti

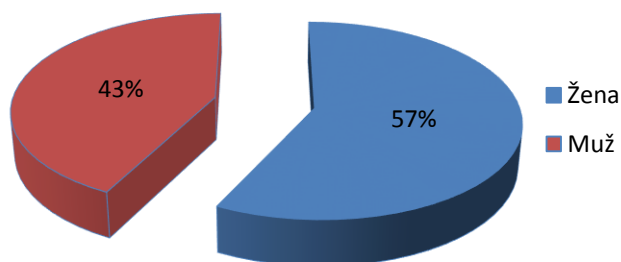
Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

U této otázky byl zjišťován názor respondentů na promiskuitu homosexuálně orientovaných osob. Většina odpovídajících uvedla, že lesbičky a gayové nejsou více promiskuitní než heterosexuálně zaměřené osoby. Tento pocit má ze všech dotázaných 65 % osob. 59 % pedagogů a 70 % osob ze skupiny veřejnosti. Odlišný názor zastává 35 % všech dotázaných, respektive 41 % pedagogů a 30 % osob z druhé skupiny.

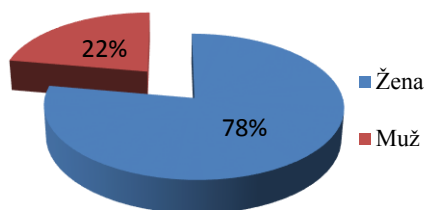
Otázka č. 19: Pohlaví respondentů

Grafy 19 a–c: Pohlaví

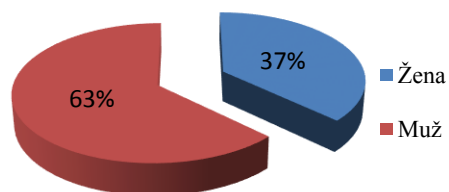
Pohlaví respondentů

Pohlaví pedagogů

Pohlaví veřejnosti

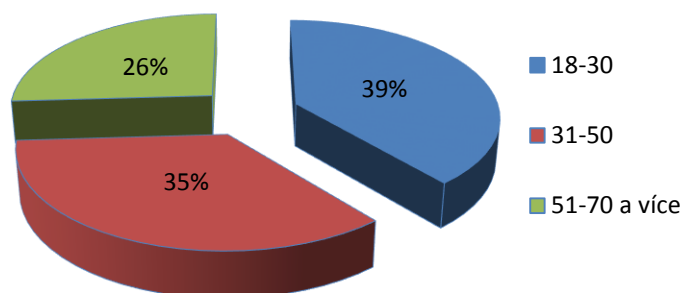
Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

U této otázky bylo zjišťováno, zda na výzkumném šetření spolupracovalo více žen či mužů. Z oblasti pedagogických pracovníků se zapojilo 78 % žen a 22 % mužů. Ze skupiny široké veřejnosti se na šetření podílelo 63 % mužů a 37 % žen. Celkově se zapojilo 57 % žen a 43 % mužů.

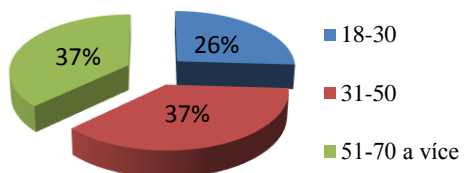
Otázka č. 20: Věk respondentů

Grafy 20 a–c: Věkové kategorie

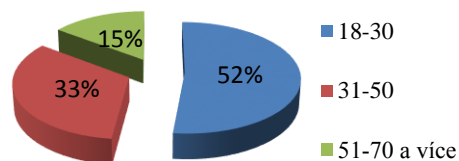
Věk respondentů

Věk pedagogů

Věk veřejnosti

Zdroj: autor práce, 2015 (vlastní šetření)

U otázky dvacáté byl zjišťován věk respondentů. Na výzkumu se podíleli lidé ze všech možných věkových kategorií, nejvíce však v rozmezí 18-30 let. Ve skupině pedagogů odpovídali převážně osoby ve věkovém rozmezí 31-50 let a skupinu veřejnosti tvořili nejvíce mladší osoby, a to od 18 do 30 let.

6.5 Interpretace a diskuse výsledků

Hlavním cílem této kapitoly je verifikace či falzifikace daných hypotéz, které byly stanoveny před zahájením dotazníkového šetření. Potvrzení či vyvrácení hypotéz je potřebné k dosažení dílčích cílů. Hypotézy jsou tři a budou vyhodnocovány na základě výsledků výzkumu. Již v průběhu výzkumného šetření bylo jasné, že na stanovené hypotézy nebudou využita všechna nashromážděná data.

Hypotéza č. 1 byla zaměřena na osobní zkušenost pedagogů a veřejnosti s homosexuálními páry, jenž vychovávají dítě a také s homosexuálními jedinci. Bylo předpokládáno, že s takto situovanou rodinou a s homosexuály bude mít větší zkušenost skupina pedagogů a to protože pedagogové se mimo jiné, mohou setkat s homosexuálně orientovanými žáky ve školním prostředí či žáky, jejichž rodiče tvoří homosexuální pár. Zda bude tato hypotéza potvrzena či vyvrácena, je možné zjistit z otázek 1 a 6. U otázky č. 1 odpovědělo 74 % pedagogů, že zná nějakého homosexuálního jedince, zatímco ze skupiny veřejnosti 70 % respondentů. Z šesté otázky bylo zjištěno, že 22 % pedagogů zná pár, který vychovává dítě. Ze skupiny veřejnosti takový pár nezná nikdo. **Tato hypotéza byla potvrzena.**

U hypotézy č. 2 bylo předpokládáno, že si účastníci výzkumu ze skupiny veřejnosti myslí, že děti z homoparentálních rodin budou snáze podléhat sociálně patologickým jevům, jelikož dvě matky či dva otcové pravděpodobně nemohou zajistit správnou výchovnou péči anebo tak děti mohou kompenzovat negativní pocity ze své netradiční rodiny. Zda bude tento předpoklad potvrzen lze zjistit z otázek 11 a 12. K jedenácté a dvanácté otázce byl vypracován graf, ze kterého je možné vyhodnotit tuto hypotézu. Bylo zjištěno, že větší část respondentů ze skupiny veřejnosti, konkrétně tedy 56 % lidí se nedomnívá, že by děti stejnopohlavních rodičů snáze podléhaly nežádoucím sociálně patologickým jevům. Dokazuje to i otázka dvanáctá, ve které měli respondenti možnost zvolit, o jaké nežádoucí projevy by se popřípadě jednalo. Většina respondentů zvolila možnost žádné. **Tato hypotéza byla tedy vyvrácena.**

Při stanovení hypotézy č. 3 bylo vycházeno z předpokladu, že skupina pedagogů spíše souhlasí s registrovaným partnerstvím a s výchovou dětí homosexuálními páry. Z celkového výzkumu je patrné, že skupina pedagogů je k celé problematice homosexuality tolerantnější než skupina veřejnosti. Důvodem může být fakt, že všichni oslovení pedagogové mají dokončené vysokoškolské vzdělání a proto se od nich očekává určitá moudrost a informovanost. Homofobní jednání se u nich

vyskytovalo velmi zřídka. Zdali je třetí hypotéza pravdivá, je možné vyvodit u otázek č. 4 a 5, ke kterým byl vypracován graf. V grafu je znázorněno, že s registrovaným partnerstvím souhlasí 74 % a s výchovou dětí homosexuálními páry 59 % pedagogů.

Tato hypotéza byla výzkumem potvrzena.

Verifikace a falzifikace hypotéz napomohly k dosažení vytyčených cílů, které měly za úkol zjistit, zda mají respondenti osobní zkušenost s homosexuálně zaměřenými jedinci a ověřit, zda si obě skupiny myslí, že se děti homosexuálních rodičů budou spíše dopouštět nežádoucího chování nebo také porovnat názory a postoje obou skupin k uzavírání registrovaného partnerství a k výchově dětí homosexuálně orientovanými páry. Ve výzkumu bylo zjištěno, že obě skupiny mají zkušenost s homosexuálními páry, pedagogové dokonce větší. Dále se z výzkumného šetření ukázalo, že se dotázaní nedomnívají, že by děti z homoparentálních rodin více podléhaly sociálně patologickým jevům a také se podařilo zjistit, že skupina pedagogů spíše souhlasí s registrovaným partnerstvím a výchovou dětí homosexuálními páry. Je tedy možné konstatovat, že všechny odpovědi byly nalezeny a dílčí cíle byly splněny. Teoretická část bakalářské práce se zabývá homosexuální orientací, homofobií, registrovaným partnerstvím a dalšími tématy, které s touto problematikou úzce souvisí. Byly však definovány také pojmy, jako například bisexualita či heterosexuality. Také byly v této části zmíněny aspekty homosexuality u žen i mužů nebo například průběh coming outu. Dále bylo popsáno vnímání homosexuality v dějinách, aby bylo možné porovnat vývoj tolerance k této menšinové skupině.

Empirická část se zabývá současným pohledem společnosti na homosexuálně orientované osoby a na jevy, spojené s odlišnou sexuální orientací. Aby bylo možné tento pohled a postoj lidí zjistit, bylo provedeno dotazníkové šetření, kterého se zúčastnili pedagogové z mateřských, základních i středních škol a lidé, působící v jiných profesních oblastech, například sociální pracovníci, zdravotní sestry či osoby z podnikatelských sfér.

Lze tedy nejen porovnat situaci, ve které se gayové a lesbičky nacházeli dříve a nacházejí nyní, ale také pohled na tuto záležitost ze strany pedagogů a široké veřejnosti.

6.6 Analýza rozhovorů

Zajímavou součástí výzkumného šetření jsou 4 rozhovory, poskytnuty dvěma lesbičkami a dvěma gayi z Karlovarského kraje. Tito lidé se vzájemně neznají. I přesto, že tyto osoby pojí stejná sexuální orientace, názory mají na určitá témata rozdílné. Byly jim kladeny dotazy ohledně jejich sexuální orientace, sexuální identifikace, diskriminace, registrovaného partnerství či výchovy dětí. Z rozhovorů je možné zjistit, že ani jedna osoba netouží po uzavření registrovaného partnerství. Přesto schválení zákona, týkajícího se registrovaného partnerství, vítají. Také se ani jeden z dotazovaných nikdy nesetkal s diskriminací, pouze s posměšnými poznámkami či vtipy o homosexuálech. Nicméně nikdo z dotázaných si nestěžoval na nepříznivou situaci v České republice, necítí se odsuzován nebo nenáviděn kvůli své homosexuální orientaci.

Rozhovory se konaly v klidném a příjemném prostředí a na přemýšlení a zodpovídání otázek byl dostatek času. S dotyčnými osobami nebyly rozhovory provedeny současně, každý rozhovor byl vykonán v jiný den, a to protože byl kladen důraz na soukromí každého z dotazovaných. Některým osloveným osobám rozhovor a zodpovídání osobních otázek nečinil žádný problém, někteří naopak o citlivém tématu nechtěli hovořit hlouběji. Pokud měli dotazovaní z určitých otázek nepříjemné pocity, či je nechtěli rozebírat, bylo toto přání respektováno.

Rozhovory vznikly za účelem zprostředkování myšlenek, postojů a zkušeností těch, kterých se tato problematika týká nejvíce. A to lidí homosexuálně zaměřených. Faktem je, že na homosexualitu si utvoří názor každý sám. Ať už se člověk k tomuto tématu staví pozitivně či negativně, rozhovor s osobou homosexuálně orientovanou mu na jisté záležitosti změní náhled. Získané odpovědi jsou důkazem, že homosexuálové se v životě potýkají s různými překážkami, které heterosexuálové řešit vůbec nemusí. V každé skupině lze najít dobrého i špatného jedince, tak tomu je i ve skupině homosexuální. Být homosexuálně orientovaným člověkem, nemusí znamenat být horším člověkem.

Rozhovory byly doslovně přepsány a umístěny do příloh této bakalářské práce.

ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo zjistit a popsat názory a postoje pedagogů a široké veřejnosti k homosexualitě a výchově dětí homosexuálními páry. Jelikož bylo vráceno dostatečné množství vyplněných dotazníků, bylo možno provést výzkumné šetření. Na základě tohoto šetření byly získány výsledky. Tento cíl byl tedy splněn. Z výzkumu je zřejmé, že postupně lidé udělali velký pokrok a k homosexualitě se již nepřístupuje jako k problému, úchylce či nemoci, která je třeba léčit. I přesto, že stále existuje určitá část konzervativních osob, jež se k této problematice staví odmítavě kvůli své víře či předsudkům, míra homofobie se snižuje. Je ovšem velmi důležité společnost stále informovat a zdůrazňovat, že homosexuální lidé nejsou nemocní a že neměli možnost si svou sexuální orientaci vybrat. Ta je vrozená a po celý život neměnná.

Velké množství respondentů by souhlasilo, aby se o tomto tématu více hovořilo již ve školním prostředí, v rámci výchovně vzdělávacího procesu, a to za účelem minimalizace homofobního chování a šikany. Pedagogové mohou působit na děti na prvních a především druhých stupních základních škol a vést je ke vzájemné toleranci. Pojednávat o takto citlivém tématu není nutné při vyučovacích hodinách, pokud na to není sám pedagog připravený. Pohovořit o homosexualitě může někdo informovaný například při různých besedách a přednáškách, kde lze dětem vštípit, že homosexuální orientace je normální varianta sexuality anebo také dětem poradit, kam a na koho se eventuálně obrátit. Pokud se ve společnosti podaří odbourat předsudky a homofobní jednání, pomůže to velkému množství lidí, kteří procházejí sebeidentifikací. Je možné, že už nikdy žádné dítě nebude jednat suicidálně, protože je homosexuálně zaměřené.

Jelikož je patrné, že společnost je stále shovívavější k homosexuálům, je pravděpodobné, že se tito lidé budou častěji ke své orientaci přiznávat, a tím pádem poroste počet homoparentálních rodin. Bylo by proto vhodné, aby bylo vytvářeno také více výzkumů, které by byly zaměřeny právě na děti, vyrůstající v takto situovaných rodinách. Je nezbytně nutné vědět, jestli se tyto děti cítí šťastně a jsou uspokojovány veškeré jejich potřeby.

Tato bakalářská práce může sloužit odborníkům, kteří se touto problematikou zabývají a je možné ji použít také pro další obdobné výzkumy nebo obohatit o jiné zajímavé informace. Dále lze poznatky, které byly zjištěny v bakalářské práci využít v praxi, například jako pomůcka pro děti či žáky ve školním prostředí, na seznámení s lidskou sexualitou, homosexualitou a jinými sexuálními alternativami.

I přestože výzkumné šetření prokázalo celkem pozitivní vztah společnosti k osobám homosexuálně orientovaným, měli by být lidé více informováni o tomto jevu. Stále velká část populace se domnívá, že homosexualita je nemoc nebo úchylna a lze ji vyléčit. Objevují se předsudky, které v určitých případech mohou značit velké problémy. Na základě těchto předsudků již několikrát došlo u mladých lidí k sebevražedným pokusům, mnohdy dokonáným sebevraždám. Tyto skutečnosti by mohly změnit například fakta, jež byla ve výzkumném šetření odhalena, kupříkladu velká tolerance registrovaného partnerství nebo také adopcí dětí, ale především pozitivní vztah k homosexuálům, který zaujímá většina účastníků výzkumu této bakalářské práce. Tyto výsledky mohou uspokojit a podpořit přímo osoby homosexuálně zaměřené a dodat jim sílu a odvahu k sebepřijetí.

V neposlední řadě je třeba poznamenat, že je k dispozici stále málo odborných publikací, které se věnují homosexualitě a také otázce výchovy dětí homosexuálními páry. Pakliže bude na trhu dostatek knih s pravdivými informacemi, lidé budou mít možnost dozvědět se o tématu snáze.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

- BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J. 1992. *Třetí pohlaví?*. 1. vyd. Scientia Medica, ISBN 8085526034.
- BRAUN, R. 2003. *Problematika dětské pornografie a její prevence na škole*. Praha: VÚP ve spolupráci s MŠMT.
- DISMAN, M. 2001. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. 4. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, ISBN 978-80-246-1966-8.
- DUNOVSKÝ, J. 1999. *Sociální pediatrie*. Praha: Grada, ISBN 80-7169-254-9.
- Exodus-Leviticus. 1975. *Druhá a třetí kniha Mojžíšova*. 1. vyd. Praha: Kalich v ÚCN, 348 [4] p.
- FANEL, J. 2000. *Gay historie*. Dauphin, ISBN 80-7272-010-4.
- FREUND, K. 1962. *Homosexualita u muže*. 1. vyd. Praha: Státní zdravotnické nakladatelství, ISBN 08-042-62
- HELMINIAK, D. 2007. *Co vlastně Bible říká o homosexualitě?* 1. vyd. Praha: CDK, ISBN 9788073251222.
- JANOŠOVÁ, P. 2000. *Homosexualita v názorech současné společnosti*, 1.vyd. Praha: Karolinum, ISBN 8071849545
- JANOŠOVÁ, P. 2008. *Dívčí a chlapecká identita*. 1. vyd. Praha: Grada, ISBN 978-80-247-2284-9.
- JOANNIDES, P. 1999. *Sex je umět, chtít a vědět*. 3. vyd. Alpress, ISBN 9788073629632.
- LEPKOVÁ, M. 2013. *Názory obyvatel Pardubického kraje na výchovu a adopci dětí homosexuálními páry*. Zlín. Bakalářská práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Fakulta humanitních studií.
- MORUS. 2007. *Světové dějiny homosexuality*. Horizont, ISBN 9788024908878.
- NEDBÁLKOVÁ, K. 2007. *Láska je láska: když choděj kluci s klukama a holky s holkama*. Brno: GaTe – Stud Brno, ISBN 978-80-239-9050-8.

- ONDRISOVÁ, S. 2002. *Neviditelná menšina*. Bratislava: Občan a demokracia, ISBN 80-968528-5-X.
- PROCHÁZKA, I. 2002. *Průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe*. Brno: STUD Brno, Praha: Gay iniciativa v ČR, ISBN 80-238-8850-1.
- SEDLÁČKOVÁ, A., 2011. Máš radši maminku, nebo... maminku? *Psychologie dnes*. 17(5), s. 12-15. ISSN 1212-9607.
- SMETÁČKOVÁ, I., BRAUN, R. 2009. *Homoobie v žákovských kolektivech*. Praha, ISBN 978-80-7440-016-2.
- SOBOTKOVÁ, I. 2007. *Psychologie rodiny*. 2. vyd. Praha: PORTÁL, ISBN 978-80-7367-250-8.
- WEISS, P. 2010. *Sexuologie*. Praha: GRADA, ISBN 978-80-247-2492-8.
- ZOUHAROVÁ, I. 2009. *Právní aspekty registrovaného partnerství*. Olomouc. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Fakulta právnická.
- ZVĚŘINA, J. 2003. *Sexuologie nejen pro lékaře*. 1. vyd. Praha: CERM, ISBN 80-7204-264-5.
- ZVĚŘINA, J., WEISS, P. 2001. *Sexuální chování v ČR*. 1. vyd. Praha: PORTÁL, ISBN 80-7178-558-X.

Seznam použitých internetových zdrojů

- Bengáles. *Bisexualita* [online]. 2006 [cit. 2014-11-15]. Dostupné z: <http://www.bengales.cz/vedecke-studie/bisexualita.html>
- CoJeCo. *Heterosexuality* [online]. 2000, 2002 [cit. 2014-11-13]. Dostupné z: http://www.cojeco.cz/index.php?detail=1&id_desc=33321&s_lang=2&title=heterosexuality
- Společnost pro plánování rodiny a sexuální výchovu. *Pedagog a homosexualita* [online]. 2009 [cit. 2014-12-12]. Dostupné z: <http://www.planovanirodiny.cz/view.php?cisloclanku=2009112702>

SEZNAM OBRÁZKŮ A GRAFŮ

Seznam obrázků

Obrázek 1: Homosexuálové by měli mít právo... (srovnání v %)	28
--	----

Seznam grafů

Grafy 1 a–c: Homosexuálové v okolí	34
Grafy 2 a–c: Vliv na vznik homosexuality	35
Grafy 3 a–c: Vadila by homosexualita v blízkosti	36
Grafy 4 a–c: Souhlas s registr. partnerstvím	37
Grafy 5 a–c: Souhlas s adopcí	38
Grafy 6 a–c: Výchova	39
Grafy 7 a–c: Schopnost vychovávat	40
Grafy 8 a–c: Názor na spokojenost dítěte	41
Grafy 9 a–c: Ovlivnění orientace	42
Grafy 10 a–c: Vzdělavatelnost	43
Grafy 11 a–c: Patologické jevy	44
Grafy 12 a–c: Podlehnutí	45
Grafy 13 a–c: Šikana nebo násilí	46
Grafy 14 a–c: Prevence na školách	47
Grafy 15 a–c: Míra diskriminace gayů/lesbiček	48
Grafy 16 a–c: Osobní zkušenost diskriminace homosexuálů	49
Grafy 17 a–c: Homosexuální chování	50
Grafy 18 a–c: Promiskuita	51
Grafy 19 a–c: Pohlaví	52
Grafy 20 a–c: Věkové kategorie	53

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A – Dotazník.....	I
Příloha B – Doslovný přepis prvního rozhovoru.....	II
Příloha C – Doslovný přepis druhého rozhovoru.....	IV
Příloha D – Doslovný přepis třetího rozhovoru.....	VI
Příloha E – Doslovný přepis čtvrtého rozhovoru.....	VIII
Příloha F – Dotazník pro veřejnost a pedagogické pracovníky.....	X

PŘÍLOHY

Příloha A – Dotazník

Dotazník, sloužící pro rozhovory s homosexuálně orientovanými jedinci

1. Povyprávějte, zda pro Vás bylo těžké přiznat si, že jste homosexuálně orientovaný, tedy že Vás přitahují osoby stejného pohlaví.
2. Je Vaše blízké okolí seznámeno s Vaší skutečnou sexuální orientací?
3. Pokud je okolí seznámeno se skutečností, jaká byla reakce?
4. Měl jste někdy heterosexuální vztah, tedy vztah s osobou druhého pohlaví?
5. Setkal jste se někdy ve svém okolí s diskriminací homosexuálně orientovaných osob?
6. Chtěl byste se svým partnerem uzavřít registrované partnerství?
7. Máte pocit, že možností uzavírat registrované partnerství se změnil názor společnosti na homosexualitu a na lesbičky a gaye? Jak?
8. Chtěl byste mít někdy se svým partnerem dítě?

Příloha B – Doslovný přepis prvního rozhovoru

Petr Z., 42 let, sociální pracovník

Dokázal byste popsat, jak u Vás probíhalo období sebeidentifikace? Bylo těžké přiznat si, že jste homosexuál?

"Už na základce jsem cítil, že je něco jinak. Víc jsem to začal vnímat na střední, když kluci chodili s holkama a já tu potřebu neměl. Jako měl jsem potřebu s někým být, ale holky to prostě nebyly. Kluci s nimi laškovali, flirtovali a naháněli je na internetu a já opodál koukal jako puk. Docela mě to štválo, protože jsem měl pocit, že nezapadám. No, co jsem měl dělat, přece se nebudu zabíjet jako ten kluk... ten synovec od té moderátorky... Ester Janečkové nebo jak se jmenuje...."

Ví Vaše okolí o tom, že jste gay? Seznámil jste je s touto skutečností?

"Ano, ví, řekl jsem jim to. Měl jsem z toho fakt strach, protože i když mám úplně pohodové rodiče, nikdy nevíte... Máma určitě chtěla vnoučata, svatbu a já jí mám říct: ahoj mami, promiň, ale já jsem teplej? Čekal jsem slzy, řev, omdlívání nebo pěstí mezi očmi... (smích) Nic takového se nestalo a já lituji každého homosexuála, kterému to rodiče dávají sežrat. Jako kdyby za to mohli a jako by nestačilo, čím si musíme projít ve školách, v zaměstnání, v hlavě... protože boj se sebou samým. O tom to je."

Jaká tedy byla reakce ostatních?

"Byli v pohodě, to jsem právě nečekal. Přátelé to vzali s humorem a rodiče to kousli docela rychle. Dokonce chtěli, abych jim toho přítele teda představil. Tak jsem to udělal a teď se pravidelně vídáme. Slavíme narozeniny, Štědrý den, Silvestr... můj táta se s mým partnerem jednou tak pinklí, až jsem si říkal, jestli to byl dobrý nápad. Já nikdy alkoholu neholdoval, tak má táta alespoň parťáka na pivo, to oni si spolu rádi dají... Já se stýkám i s rodiči mého partnera a zase si dobře rozumím s jeho tátou. On je takový uvědomělý, stejně jako já (smích). Kdybych věděl, že to takhle hladce projde, asi bych byl klidnější. Jsem jim fakt vděčný, že mi nedělají dusno..."

Měl jste někdy heterosexuální vztah, tedy vztah s dívkou?

"Jasně, že jsem to zkoušel. Právě na té střední. Mně s nimi bylo dobře, já si s nimi rozuměl. Vždy jsme dobře pokecali, i jsme se dost nasmáli. Já mám doted' plno kamarádek, mám pocit, že jsme na stejné vlně. A hádejte, co nejčastěji řešíme. Jasně, že chlapy a jejich nesnesitelné vlastnosti. (smích) Ale to je asi tak všechno. Dal jsem

holce kamarádkou pusou, jiné věci se mi přičily. Já prostě nemohl, i kdybych sebevíc chtěl."

Setkal jste se někdy ve svém okolí s diskriminací?

"Jo, setkal. Ale nebylo to nic vážného. Spíš takové pokusy o srandu, které byly dost trapné a mě urážely. Jakože jestli bych nemohl víc zatopit, pač jim je zima nebo různé vtipy o homosexuálech a tak dále. Prostě kraviny, byli to pubertáci. Ale jakože něco horšího, že by mě nevzali do práce, protože jsem gay, tak to ne."

Chtěl byste se svým partnerem uzavřít registrované partnerství?

"Já nevím, asi ne. Já bych chtěl spíš to dítě a to by mi pak právě nikdo nesvěřil, když bych byl registrovaný. To je také blbost, co? Když budu gay, ale budu sám, tak můžu mít dítě. A když budu oficiálně v partnerství, tak ne. Náš stát je fakt zvláštní."

Máte pocit, že možností uzavírat registrované partnerství se změnil názor společnosti na homosexualitu a na lesbičky a gaye? Jak?

"Asi jo, to jsem nikdy nezkoumal. Jako lidé si už dost zvykli, že nejsou všichni stejní a že jsou i lidé s jinou orientací. Možná tomu tenhle zákon dost pomohl, fakt nevím. Ono hlavně dost lidí ještě ani neví, že tahle možnost je. Mně se třeba stalo, že se mě kamarádka zeptala, co budu jako dělat, až budu chtít mít jednu svatbu. Tak jsem jí řekl, že budu mít svatbu."

Chtěl byste mít někdy dítě nebo děti?

Jo chtěl, teda oba bychom chtěli. Mně děti nevadí, já je neberu jako přítěž. Naopak bych je chtěl hodně věcí naučit a normálně je vychovávat. My už jsme s partnerem zažádali o pěstounskou péči. Jenže tahle záležitost může trvat rok a může trvat třeba 3 roky. Jestli se někdo bojí, že to nezvládneme tak mi jim ukážeme, že jo! Je mi jasné, že homosexuální rodina nemůže nahradit klasický model rodiny. Ale my budeme s dítětem mluvit otevřeně a připravíme ho na možné komplikace. Oni přijdou, ale my budeme silní."

Příloha C – Doslovný přepis druhého rozhovoru

Richard R., 33 let, stavební technik

Dokázal byste popsat, jak u Vás probíhalo období sebeidentifikace? Bylo těžké přiznat si, že jste homosexuál?

"Ano, začátky byly těžké, nechtěl jsem si to připustit a pořád jsem se sám sebe ptal, proč zrovna já mám být ten jiný. Celkem trvalo, než jsem si to vše srovnal v hlavě. To období bylo opravdu těžké, nerad se k tomu vracím. Naštěstí jsem už někde jinde, už je to lepší. I když bych chtěl být raději heterosexuálem. Měl bych to všechno jednodušší. Našel bych si ženskou, vzal si jí a měl s ní děti. Nikdo by se ničemu nedivil."

Ví Vaše okolí o tom, že jste gay? Seznámil jste je s touto skutečností?

"Jo, postupně jsem je s tím seznamoval. Že bych to dělal s nadšením, tak to se říct nedá. Myslím, že už to ví všichni. To víte, ten to řekne tomu a ten zase jinému..."

Jaká tedy byla reakce ostatních?

"Rodina to nesla hůře, tam to bylo docela tabu. Tak máma je věřící, takže se to dá pochopit. I když jsem se setkal i s lidmi, co věřili a celkem mě podpořili. Mamka ne, ta se mnou nemluvila a vyhýbala se mi, na nějakou dobu jsem pro ni přestal existovat. Táta byl také dost naštvaný, ale přešlo ho to dřív. Pravých kámošů moc nemám a těch pár kluků to poznalo dřív, než jsem kápl božskou, takže to pro ně nebylo takové překvapení. Jo, to jsem si vyslechl pitomých poznámek a poslouchám furt. Ale když už důrazně řeknu dost, tak s tím přestanou. Oni neví, jak moc je to nepříjemné. Diví se, proč se tomu nesmějí."

Měl jste někdy heterosexuální vztah, tedy vztah s osobou druhého pohlaví?

"Ano, pár pokusů o jakýsi heterosexuální vztah bylo, všechno ale skončilo fiaskem a trápením z obou stran. Chvilí jsem ve vztahu vydržel, choval se mile a tu holku rozmazloval, možná až křečovitě jsem se snažil působit heterosexuálně, aby nic nepoznala... Všechno to byla jen přetvářka a mně se strašně ulevilo, když jsem mohl obejmout a políbit chlapa... Na nic si nehrát, vše dělat tak, jak to cítím. Tenkrát jsem se poprvé takhle přistihl, že jsem spokojený. A to proto, že jsem byl zamilovaný doopravdy a ne jenom jako..."

Setkal jste se někdy ve svém okolí s diskriminací?

"Já ani nevím, co si pod tím představit. Jako, že by mi neměli prodat auto nebo neudělali zákrok v nemocnici, protože jsem homo? Tak to snad ne, to se snad ani neděje ne? Ve škole to nebylo poznat, tak tam se nic nedělo. Já jsem se s tím nechlubil, bál jsem se reakcí lidí."

Chtěl byste se svým partnerem uzavřít registrované partnerství?

"Ne, zatím o tom neuvažuji. Kus papíru nepotřebuji. A hlavně teď ani nikoho nemám, jsem sám."

Máte pocit, že možností uzavírat registrované partnerství se změnil názor společnosti na homosexualitu a na lesbičky a gaye? Jak?

"Částečně. Společnost se stává více benevolentní a více lidí se k homosexualitě přiznává. Lidé zjišťují, že jsme naprosto normální. Jasně, že jsou výjimky, které to berou jako senzaci a vyražejí na pochody jen ve slipech a dělají z toho opičárnu. Tihle dělají akorát ostudu. Ale tito lidé se najdou všude a je jedno, jestli to jsou heteráci nebo gayové."

Chtěl byste mít někdy dítě nebo děti?

"Ne, zatím určitě ne. Já ještě pořád pracuji sám na sobě, mám pocit, že sám jsem ještě takové dítě. Občas hlídám prcka sestře, to mi stačí. Dává mi celkem zabrat. Mám ale pocit, že bych jednou mohl být dobrým tátou. Uvidíme, časy se mění a třeba mě to někdy v budoucnu chytne. Až bude ta správná doba..."

Příloha D – Doslovný přepis třetího rozhovoru

Barbora K., 20 let, studentka

Dokázala bys popsat, jak u Tebe probíhalo období sebeidentifikace? Bylo těžké přiznat si, že jsi lesbička?

"Nebylo, na základce jsme to zkoušely všechny, být lesbičky, být jako něco extra. Samozřejmě, že ostatní holky si postupem času našly kluka. Mně to zůstalo."

Ví Tvé okolí o tom, že jsi lesbička? Seznámila jsi je s touto skutečností?

"Jo, ví to. Rodičům jsem to jen potvrdila, když se mě začali ptát. Bylo jim divné, že nerandím s klukama a že po nich ani nekoukám. Řekla jsem to i některým holkám. S některými jsme zůstaly doposud kamarádkami a s některými se už tolik nestýkám. Ale ne kvůli mé orientaci. Prostě se odstěhovaly nebo někde studují, pracují..."

Jaká tedy byla reakce ostatních?

"Rodiče mi řekli, jestli si z nich nedělám srandu. No, řekli to trochu jinak... Máma to moc nekomentovala, jen koukala na televizi a táta pronesl, že stejně si to rozmyslím, až budu chtít děti. Nejlepší byla babička, ta řekla, že chci být jen moderní a že mě ten vejmysl stejně přejde, až dostanu rozum."

Měla jsi někdy heterosexuální vztah, tedy vztah s osobou druhého pohlaví?

"Několikrát jsem se líbala s klukem, bylo to fajn. Spíš jsem to brala jako úlet. Nikdy mě ale nebavilo s nikým chodit, jsem asi takový samotář. Chci si dělat, co mě baví."

Setkala ses někdy ve svém okolí s diskriminací?

"Ne, nesetkala. Jen jsem občas slychala ve škole, jak si malí kluci nadávali do buzen a teploušů. Tak by mě zajímalo, jestli vůbec takoví malí smradi ví, co to znamená. Jsou totiž mladí lidé, kteří teprve zjišťují, že jsou homosexuálové. Jak jim asi musí být, když projdou kolem takových výrostků a slyší, jak si takto nadávají."

Chtěla bys se svou partnerkou uzavřít registrované partnerství?

"Tak to je docela předčasná otázka. Jako je pěkné, že tady ta možnost je, ale pro mě jsou teď důležité jiné věci. Na to je fakt ještě brzo. A neptej se mě, prosím, jestli chci děti." (smích)

Máš pocit, že možností uzavírat registrované partnerství se změnil názor společnosti na homosexualitu a na lesbičky a gaye? Jak?

"Asi jo, lidé si možná řekli, že když je to schválené, tak to asi nebude tak hrozný problém. Tohle беру, když někdo s někým chce žít, ať si to klidně nechají potvrdit. Jen sama pořád nemám názor na ty děti v homosexuálních rodinách. Já sama bych nechtěla dvě mámy nebo dva táty, je to divné. A to říkám jako čistokrevná lesba."

A chtěla bys mít někdy dítě nebo děti?

(smích)...to jsem přesně čekala... Je mi 20, já fakt nevím. Teď si myslím, že určitě ne. Jsou lepší ženské, co by byly super mámy a nejde jim to. Takovým lidem, ať pomáhají! Já se na to necítím, ani sama nevím, jestli se vůbec cítím být ženská. Chudák dítě, jak to by k tomu přišlo. Máma lesba a ještě k tomu vypadá jako chlap. Nene, já bych nebyla dobrá máma. Život mám debilní, tak ho ještě nebudu kazit jiným."

Příloha E – Doslovný přepis čtvrtého rozhovoru

Kamila P., 26 let, prodavačka

Dokázala bys popsat, jak u Tebe probíhalo období sebeidentifikace? Bylo těžké přiznat si, že jsi lesbička?

"Já tímto obdobím procházím víceméně pořád. Pořád zjišťuji, jestli se mi nějaký ten chlap teda líbí nebo ne, ale asi ne. Mně se ani ty baby moc nelíbí, to už musí být. Ale když už jsem s nějakou byla, bylo mi tak dobře. Cítila jsem se ve své kůži, naopak s muži to bylo za trest. Je to docela náročné, protože už navždycky budu jiná."

Ví Tvé okolí o tom, že jsi lesbička? Seznámila jsi je s touto skutečností?

"To je jasné, že to ví. Kdo by to vydržel celý život tajit. Nehledě na to, že to ani tajit nejde. Jo, ví to všichni. Teda jediný, kdo o tom neví, je můj malý. Je mu teprve 6, ještě mu to říkat nehodlám. Neměl by z toho rozum. To mu vysvětlím, až bude starší. Mým jediným snem je, aby mě pochopil a neodsoudil. O to mně jde úplně nejvíc!"

Jaká tedy byla reakce ostatních?

"Žádná. Tátu nezajímám celý život a mámě jsem v mých telecích letech udělala tolik vrásek, že už jí to nepřekvapilo. Mě bylo dost. Ted', když mám své dítě, na to koukám jinak. Je mi to líto, že jsem byla tak pitomá a ubližovala jsem jí. To byly furt nějaké průsery..."

Měla jsi někdy heterosexuální vztah, tedy vztah s osobou druhého pohlaví?

"No, jelikož mám šestiletého syna, tak asi jo. To bylo právě v těch telecích letech, kdy jsem dělala průsery. Chodila na diskotéky a zkoušela alkohol, pařila s holkama i klukama, experimentovala. Pak jsem otěhotněla. Možná právě tohle mě donutilo se uklidnit a chovat se jako dospělá ženská. Chovat se jako máma. Tomu klukovi jsem to nikdy neřekla, bála jsem se, že by si dělal nároky na malého. Je to nefér, ale já bych s ním stejně nemohla být a akorát by měl závazek na celý život. Doted' ani neví, že jsem na holky..."

Setkala ses někdy ve svém okolí s diskriminací?

"Asi ne anebo si toho nevšímám. Víím, že ve světě je a homosexuálové to tam vážně nemají lehké. Ale tady je dobře, lidé to zas tolik neřeší. "

Chtěla bys se svou partnerkou uzavřít registrované partnerství?

"Já teď nemám partnerku a až budu mít, tak nebudu řešit tohle, ale její vztah s mým synem. To je pro mě nejdůležitější. Aby si rozuměli a respektovali se. Už takhle to bude těžké a ještě na sebe upozorňovat nějakým registrovaným partnerstvím."

Máš pocit, že možností uzavírat registrované partnerství se změnil názor společnosti na homosexualitu a na lesbičky a gaye? Jak?

"Já myslím, že ne. Když má někdo nějaký názor, tak si za ním většinou stojí. Ten, kdo homosexuály odsuzoval, nepřestane jen kvůli tomu, že se jim ustupuje. Naopak si myslím, že to tyhle lidi pobouřilo ještě víc. A jestli se pletu, tak je to jedině dobře. Každý by se měl starat sám o sebe a neřešit problémy jiných. Že někomu vadí moje sexualita? Mně naopak může vadit jeho nos. A co teď? Nic. Stejně se to nezmění. Ať si lidé dělají, co se jim líbí. Samozřejmě v rámci slušného chování. Teď už to vím i já."

Chtěla bys mít dítě nebo děti?

"Mám. Mám syna a zaplat' pánbůh za něj."

Příloha F – Dotazník pro veřejnost a pedagogické pracovníky

Dotazník

Vážení respondenti,

obracím se na Vás s prosbou o vyplnění tohoto dotazníku, který bude součástí mé bakalářské práce na téma: „Názory pedagogů a veřejnosti na homosexualitu a výchovu dětí homosexuálními páry.“

Ubezpečuji Vás, že dotazník je zcela anonymní, proto neuvádějte své jméno a odpovídejte přesně tak, jak to cítíte.

Děkuji za spolupráci a především za Váš čas.

Petra Brandlová

1) Znáte z okolí nějakého homosexuálního jedince?

- Ano
- Ne

2) Co má podle Vás vliv na vznik homosexuality?

- Je to nemoc nebo úchylka
- Genetický vliv
- Vliv prostředí

3) Vadilo by Vám, kdyby Vaše dítě, Váš sourozenec nebo blízký člověk byl homosexuálně orientovaný?

- Ano
- Ne

4) Souhlasíte s možností uzavírání registrovaného partnerství?

- Ano
- Ne

5) Souhlasíte s adopcí dětí homosexuálními páry?

- Ano
- Ne

6) Setkali jste se někdy s homosexuálním párem, který vychovává dítě?

- Ano
- Ne

7) Myslíte si, že jsou homosexuální ženy a muži schopni vychovávat dítě?

- Ano
- Ano, spíše ženy
- Ano, spíše muži
- Ne

8) Může dítě vyrůstat stejně šťastně s dvěma matkami nebo dvěma otci jako s rodiči různého pohlaví?

- Ano
- Ne

9) Ovlivní výchova homosexuálním párem sexuální orientaci dítěte?

- Ano
- Ne

10) Je pravděpodobné, že děti ze stejnopohlavních rodin budou hůře vzdělavatelné?

- Ano
- Ne

11) Je podle Vás větší pravděpodobnost, že tyto děti budou více podléhat sociálně patologickým jevům?

- Ano
- Ne

12) Jakým nežádoucím sociálně patologickým projevům podle Vás tyto děti snáze podlehnou?

- Záškoláctví
- Prostituce
- Sexuální deviace
- Toxikomanie
- Alkoholismus
- Gamblerství
- Sebevražednost
- Žádné

13) Myslíte si, že se takové dítě spíše setká s šikanou či násilím?

- Ano
- Ne

14) Mělo by se ve školách v rámci výuky více hovořit o této problematice, aby se předcházelo šikaně, výsměchu a sebevražednému chování?

- Ano, ale ne v rámci výuky
- Ano, například v rodinné či občanské výchově
- Ne

15) Myslíte si, že jsou gayové/lesbičky v ČR diskriminovaní?

- Ano
- Ne

16) Setkali jste se někdy s diskriminací homosexuálů?

- Ano
- Ne

17) Vadí Vám homosexuální chování na veřejnosti?

- Ano
- Ne
- Nevím

18) Máte pocit, že homosexuálové jsou více promiskuitní?

- Ano
- Ne

19) Pohlaví

- Žena
- Muž

20) Věk

- 18-30
- 31-50
- 51-70 a více

- Skupina pedagogických pracovníků
- Skupina veřejnosti

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Petra Brandlová

Obor: Speciální pedagogika - vychovatelství

Forma studia: Kombinovaná

**Název práce: Názory pedagogů a veřejnosti na homosexualitu
a výchovu dětí homosexuálními páry**

Rok: 2015

Počet stran textu bez příloh: 51

Celkový počet stran příloh: 12

Počet titulů českých použitých zdrojů: 23

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 0

Počet internetových zdrojů: 3

Vedoucí práce: PhDr. Marie Farková